БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 38 (7068)
ФЕВРАЛИИН 15
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ улам ехэдхэе

Һая боложо үнгэрһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум «Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсээд, дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаһан байха юм.

Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол дотор малажалһаа ашаг шэмэ, продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын тула тодорхой зорилгонууд табигдаһан, эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ харгы замууд, арга нүхэсэлнүүд заажа үгтэһэн байха юм.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство хадаа эдеэ хоолой продуктнуудаар — арад зоной, түүнэй эдээр промышленностиин улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангахын тула ойрын жэлнүүдтэ малажалые бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ гэһэн зорилго урдаа табина.

«Энэ зорилгые шиидхэхын тулада ойрын таба—зургаан жэл соо малжалай гол продуктнуудые үйлэдбэрилгые хоёр—хоёрһоо үлүү дахин ехэ болгохо шухала»,—гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй январска Пленумэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ. «Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол манай Бурят-Монгол республикада тусгаар ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Юуб гэбэл, манай республикын хүдөө ажахын гол һалбаринь малажал ха юм.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһанай һүүлээр республика доторнай малажал хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалтанууд туйлагдаа. Үнеэнһээ жэл соогоо хоёр—гурбан мянган литр һү һаадаг, гурба—дүрбэн килограмм нооһо хайшалдаг һаалишад, хонишод манайда жэлһээ жэлдэ улам олошоржо байна. Тэдэнэй дундаһаа Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Цырендоржиева, Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Чойбсонов, Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Дансарунова, Боргойн совхозой хонишон Норбоев, Цыбенова ба бусад түрүүшүүл республика соо мэдээжэ болонхой. Гэхэтэй хамта, бидэнэр зарим нэгэн гэхэ гү, али тус тус амжалтануудта дашуураа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Республика дотор малажал мүнөө дээрээ, үшөөл хангалтагүй байдалтай, партиин эриһэн хэмжээндэ хүрэнэгүй.

Малажалайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай оло дахин хэлсэгдэһэн байна. Тиигээд, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай малажалые хүгжөөхэ талаар ёһотой һайн тэмсэл ябуулһан газарта, бии байһан арга боломжонуудаа хэрэглэһэн газарта малажалые хүгжөөлгэдэ горьтойхон амжалтанууд туйлагдана. Харин хэдэ хэдэн аймагуудай, илангаяа Хориин, Ториин, Закаменай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай малажалые хүгжөөлгын хэрэгые муугаар хүтэлбэрилһэн дээрэһээнь үнгэрэгшэ жэлдэ малай тоо толгой олошорхын, ашаг шэмынь дээшэлхын орондо, харин тоо толгойнь хороһон, ашаг шэмэнь доошолһон байха юм.

Үргэн ниитэ колхознигуудтай, малжалай мэргэжэлтэдтэй зүбшэн хэлсэжэ, малажалаа хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые колхоз, МТС, аймаг бүхэндэ зохёохо ёһотой болонобди. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёоходоо, мүн бэелүүлхэдээ колхознигуудай, совхозуудай ба МТС-үүдэй партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд ямар үндэһэн шухала асуудалнуудта анхаралаа хандуулха ёһотойб?

Малажалые хүгжөөлгын эгээл шухала асуудалынь, илангаяа манай республикада, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадал болоно. Тиимэһээ ороохо таряа, кукуруза ехээр таридаг болохо шухала. Хээрын сабшалан, бэлшээриин ургасые дээшэлүүлхынгээ хажуугаар малдамнай шэмэтэ (силос) ба концентрированнэ тэжээл болоо үгэхэ кукурузын ба ороохо тарянай тарилгын талмайе ехэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ шухала. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада колхозууд, совхозууд ба МТС-үүд зэбсэг түгэсөөр бэлэн байха ёһотой. Мүнөө үедэ тэдэнэр хэрэгтэй болохо үрэһэ хүрэнгээ тарилгада бэлэдхэхэ, кукуруза тарижа ургуулгын агротехникые гүнзэгыгөөр шудалха ёһотой.

Һайн байра хадаа адуу малай тоо толгойе, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэдэ айхабтар ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, типовой һайн байрануудые барядад байхадаа, колхозууд болбол малаа дулаан зохид байрада байлгахынгаа саада тээ малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизацилха ба электрификацилха: үнеэдээ электрын хүсөөр һааха, хонидойнгоо нооһые электроагрегадаар хайшалха, тэжээлэй кухни тодхожо малдаа тэжээл буйлуулжа эдюулхэ, малайнгаа байрын хажууда силоснэ траншейтэй байха, аргал шабааһыень механизированнэ аргаар абажа зайлуулха гэхэ мэтын аргатай болохо байна бшуу. Инмэ болоод байхадань малшадай ажал хэды шэнээн ехээр хүнгэн болохо, адуу малай тамир шадалынь, ашаг шэмэнь хэды ехээр дээшэлхэ гээшэб! Тиимын тула мүнөө үбэл байхада барилгын модо ой тайгада ехээр бэлэдхэн, тэрэнээ шаргаар ба булахаагаар шэрэжэ газаагаа оруулха гээшэ тон ехэ удхашанартай. Эгээл мүнөө энээниие хэхэ хэрэгтэй.

Малай үүлтэр һайжаруулга хадаа ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ шиидхэхы нүхэсэл байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ малажалай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй ба эрдэмтэдтэй хамта ажаллажа, наукын ба практикын туйлалтануудые ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, племенной хэрэгые ёһотой һайнаар эрхилжэ, малайнгаа үүлтэрые һайжаруулха ёһотой. Илангаяа нарин ба нарибтар нооһотой хонидтой болохо зорилгые шууд бэелүүлхэ ёһотойбди.

Малай тоо толгойшье, ашаг шэмэншье харууһалгын һайн мууһаа дулдыдаха ха юм. Малые хүн—малшад харууһална. Тиимэһээ малажал дээрээ эгээн бэрхэ, дүйтэй, эгээн үнэн сэхэ хүнүүдээ шэлэн табиха гээшэ малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэдэ шиидхэхы удхашанартай.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тон ехээр һайшаан угтаба. Партийна органууд ажалшан ниитын энэ угаа ехэ политическэ ба ажалай эдэбжэлтые толгойлон, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаха ёһотой.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганин американска журналистнууд В. Р. Херст, Дж. Кингсбери Смит, Ф. Конниф гэгшэдтэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин американска журналистнууд В. Р. Херст, Дж. Кингсбери Смит, Ф. Конниф гэгшэдтэй Кремль соо февралиин 12-то уулзаад, тэдэнэртэй удаан саг соо хөөрэлдөө.

(ТАСС).

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Иволгын аймагай Гурульбинска сельскэ Соведэй „1-ое мая“ колхозой таряанажалай бригадын бригадир П. И. Москвитиниие БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Иволгын аймагай Гурульбинска сельскэ Соведэй «1-ое мая» колхоздо таряанажалай бригадын бригадираар 25 жэлэй туршада эрхим һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө Петр Иванович Москвитиниие БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо **М. ЧУВЬЮРОВ.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1955 оной февралиин 11.

КПСС-эй обкомдо

Һунгуулиин кампаниин үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэрие КПСС-эй Ториин айкомой дутагдалтайгаар хүтэлбэрилжэ байһан тухайнь

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ ба ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ һунгагшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэрие КПСС-эй Ториин айком тон хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэнэ. Партиин айком һунгуулиин участогуудта агитационно-пропагандистска хүдэлмэрие ехээр хожомдуулжа эхилээ. Агитпунктнууд һунгагшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ба тэдэниие культурнаар хангалгын центрнүүд болоогүй, тэдэнэр түсэбгүйгөөр хүдэлмэрилнэ, тэндэ зохихо культурна байдалтай болгогдоогүй, харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэгдээгүй байна. Тиихэдэ зарим агитпунктнууд (Улзарай, Тингырыгэй) мүнөө хүрэтэрөө хүдэлжэ эхилээдүй.

Тэрэшэлэн һунгагшадай байһан газарнуудта агитационно хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Агитаторнуудай составай шанарые һайжаруулха, тэдэниие бригаданууд, фермэнүүд ба 10—10 айлнуудта зүбөөр хубаарилан табиха тушаа партиин айком зохихо хэмжээ абаагүй. Коммунистнууд ба комсомолецууд агитаторнууд болгогдон үсөөнөөр табигданхай. Агитаторнуудые һургаха, тэдээндэ заабари үгэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй. Жэшээлхэдэ, аймагай центртэ байдаг. «Коммунизм» колхозой парторганизациин агитаторнуудтай һунгалтын урда тээхи кампаниин үе соо нэгэшье семинар үнгэргэгдөөгүй. Зүндөө орхигдошоһон агитаторнууд һунгалтын үдэр тухай ажалшадта дуулгаад лэ, һунгагшадай списогүүдые тэдээгээр шалгуулаад лэ хүдэлмэреэ хизаарлана. КПСС-эй айком һунгалтын урда тээхи кампаниин харюусалгатай үедэ хүдөөгэй ба колхозно олохон клубуудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһантай, ажалшадта кино харуулгын хангалтагүй байһантай эбсэнэ. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын отделени, КПСС-эй айкомой элидхэлшэдэй бүлэг, хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүд һунгуулиин кампаниин асуудалнуудаар, советскэ правительствын гадаадын ба дотоодын политика тухай лекци, элидхэлнүүдые үсөөнөөр эмхидхэнэ.

Ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхиие дээшэлүүлхын, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхын тула КПСС-эй Ториин айком һунгуулиин кампаниие муугаар хэрэглэнэ. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ажахын шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ: малай үбэлжэлгые үнгэргэлгэдэ, хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэлгэдэ зорюулагданагүй.

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ **тогтоогоо:**

Һунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхахыень КПСС-эй Ториин айкомые уялгалха. Олониитын дунда, илангаяа һунгагшадай ажаһуудаг газарнуудта политическэ хүдэлмэриин удхые ба идейнэ хэмжээе һайжаруулгада онсо анхаралаа хандуулха. Бүхы агитпунктнууд, клубууд, культбазанууд, улаан булангуудай культурна түхеэрэлтые һайжаруулха, харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэхэ, тэдэниие мебель, гэрэл ба түлишөөр хангаха хэмжээ абаха.

Коммунистнууд ба комсомолецуудые олоор элсүүлжэ, агитколлективүүдэй составые бэхижүүлхэ, һунгуулиин кампаниин шухала шухала асуудалнуудаар, агитационно хүдэлмэриин методико болон формонуудаар агитаторнуудта **саг үргэлжэ** заабари зүбшэл үгэхэ.

Мүнөө үедэ депутадуудта кандидадуудай түлөө агитаци ябуулхын хажуугаар КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудые гүнзэгыгөөр ойлгуулха гээшэ агитационно-пропагандистска бүхы хүдэлмэриин гол удхань байха ёһотой. ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдые колхоз, МТС, фермэ, бригада бүхэндэ бодото дээрэнь бэелүүлхэ, малай үбэлжэлгые, хабарай тарилгада бэлэдхэлые амжалтатайгаар үнгэргэхэ талаар олониитын эдэбхи үүсхэлые толгойлхо, залан ударидаха гээшэ КПСС-эй айкомой, колхозууд ба МТС-үүдэй партийна организацинуудай зорилго мүн болоно.

Аймагай культурын бүхы эмхи зургаануудай, ниитын организацинуудай, хүдэлмэрие һайжаруулхыень, тэдэнэй хүдэлмэридэ коммунистнууд, комсомолецууд, интеллигентнэр, түрүү колхознигууд болон механизаторнуудые олоорнь эдэбхитэйгээр хабаадуулхыень, тиигэжэ һунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ туйлагдаһан агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин ба ажалшадые культурнаар хангалгын хэмжээе саашадань бэхижүүлэн абахыень КПСС-эй айкомые уялгалха.

Республикын ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэнэ

Советскэ Правительствын сэсэн мэргэн политика

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые түмэр харгын Заудинск станциин хүдэлмэришэд тон халуунаар угтаба.

Уржадэр үдэшын 8 часта, хоёр халаанай һэлгэлдэхэ үедэ эндэ олон зоной хабаадалгатай митинг боложо ажалшад Советскэ Правительствын гадаадын политикые һайшаажа байна. Теэд, манай советскэ солото хүдэлмэришэн, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидат Василий Павлович Трошин түрүүн үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

— Манай ороной хүн зоной ажаһуудал жэлһээ жэлдэ улам һайжаржа байна. Теэд, манай советскэ хүнүүдэй, мүн тэрэшэлэн арадай демократиин оронуудай ажалшадай амгалан тайбанаар ажаллажа байхада империалистнууд шэнэ дай һүжэрөөхын түлөө али болохоор оролдодог, элдэб атомна, водородно бомбонуудаар заналтануудые хэдэг байна. Бидэнэр дай хүсэнэгүйбди, харин хүнэй дайгаар ороо һаа, зохихо харюу үгэжэ шадахабди. СССР-эй Верховно Соведэй һаяхан боложо үнгэрһэн сесси дээрэ нүхэр Молотов элидхэл хэхэ зуураа, уласхоорондын байдал ба СССР-эй Правительствын гадаадын политика тухай тон дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна. Бидэнэр, поезднуудые бүридхэгшэд, правительствынгаа гадаадын политикые бүримүһэн дэмжэнэбди, һайшаанабди. Советскэ Союз түрүүтэй демократическа лагерь тон ехэ хүсэтэй, дайгаар ороһон дайсадта шанга харюу үгэжэ шадаха гэжэ империалистнууд мэдэжэ байг. Би СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин хүндэлэлдэ үдэрэйнгөө даалгабариие 140—150 процент дүүргэжэ байха уялга абанаб.

Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхые коллективэйнгээ хүдэлмэришэдые станциин начальник нүхэр Газизов уряалаа.

— Манай станци ашаа зөөхэ январь һарынгаа түсэбые 110 процент дүүргээ. — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Саашадаа хүдэлмэридөө бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэе.

Иигэжэ түмэр замай Заудинска станциин хүдэлмэришэд түрэл Правительствынгаа гадаадын политикые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Д. Цыренжапов.

Шэнэ илалтануудые туйлахабди

Улан-Удын шэгнүүр заһабарилгын заводой коллектив СССР-эй Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан шиидхэбэринүүдые ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба. Сессиин боложо байха үедэ заводой коллектив газетэдэ толилогдоһон материалнуудые үглөө бүхэндэ ехэ анхаралтайгаар хамтаараа уншадаг ба зүбшэн хэлсэдэг байгаа.

Уржадэр үдэрэй 12 часта заводой токарьнууд, слесарьнууд, инженернүүд болон технигүүд цех соогоо олоороо сугларжа, митинг үнгэргэбэ. Энэ митингые заводой партийна организациин секретарь нүхэр Гришин нээхэ зуураа, коллективэй үмэнэһөө Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшааһан тухайгаа мэдүүлбэ.

—Би, бүхы советскэ арадтаяа хамта, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — сессиин шиидхэбэринүүдые бүримүһэн һайшаанаб. Эдэ шиидхэбэринүүд дотор Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын политика эли тодоор харагдана. Бидэнэр өөһэдынгөө үнэн сэхэ ба үүсхэлтэ ажалаар Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэбди, предприятиингаа арга боломжонуудые дүүрэн ашаглажа, продукци үйлэдбэрилгэеэ үргэдхэхын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди.

Трибунада заводой технорук нүхэр Гаврилов гараба.

—СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүд хадаа бүхы советскэ арадай дура зоригые тодорхойлон харуулна. Советскэ Правительство хадаа манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулха гэһэн партиин политикые саашадаашье хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ юм гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Булганинай мэдүүлгые манай хүнүүд бүримүһэн һайшаана. Манай заводой коллектив Эхэ оронойнгоо аша туһада саашадааашье хүсэеэ гамнахагүй байна. Бидэнэр февралиин 27 болотор үргэн хэрэглэлэй продукци үйлэдбэрилхэ квартальна түсэбөө сүм дүүргэхэ уялга абанабди,—гэжэ нүхэр Гавриловай хэлэхэдэ цех соо нэрьемэ альга ташалган болоно.

Б. Борисов.

Белорусска искусство болон литературын декада Москвада нээгдэбэ

Белорусска искусство болон литературын декада Москвада февралиин 11-дэ нээгдэбэ. Советскэ Союзай столицада манай ороной аха дүү арадуудай творческо амжалтануудые харуулга хадаа бүхы советскэ социалистическэ культурын ехэ һайндэр, Коммунистическэ партиин национальна политикын илан мандаһые гэршэлһэн баримта мүн.

Ород хүнэй сэдьхэл зүрхэндэ, манай Эхэ ороной бүхы арадуудта танил таатай белорусска дуу болон үгэнүүд Московско ехэ театрнууд болон концертнэ залнуудта зэдэлээ.

Академическэ Ехэ театрын зал СССР-эй болон Белорусска ССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй. Московско предприятинуудай хүдэлмэришэд, столицын искусствонуудай мастернууд, эрдэмтэд, уранзохёолшод, СССР-эй Верховно Соведэй, мүн Союзна Республикануудай Верховно Соведүүдэй депутадууд, министрнүүд, Советскэ Армиин офицернүүд, ниитын түлөөлэгшэд эндэ сугларaa.

Зүжэгэй эхилхын урда тээ москвагайхид болон белорусска арадай эльгээмэлнүүдэй хоорондо сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалга болобо. Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн зэдэлнэ. Декадада хабаадагшадай сценэ дээрэ гарахада зал соо байгаашад тэдэнэрые ехээр альга ташажа угтаба.

А. В. Солодовников СССР-эй Культурын министерствын, мүн Москвагай искусствонуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэһөө декадада хабаадагшадта амаршалга дамжуулаа. Белорусска искусствын түрүүшын декадаһаа хойшо үнгэрһэн 15 жэлэй турша соо Белоруссиин бэлиг түгэлдэр композиторнууд, уран зураашад, уранзохёолшод, артистнууд олон тоото эрхим зохёолнуудые байгуулаа. Тэдэ зохёолнуудаарнь бүхы советскэ арад омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Тэдэ зохёолнуудай эрхимүүдынь декадын үедэ харуулагдаха юм гэжэ тэрэ хэлээ.

СССР-эй арадай артистка Л. П. Александровская харюу үгэ хэлэхэдээ һайнаар угтаһанайнь түлөө москвагайхидые амаршалаад, Белоруссиин искусство болон литературын хүдэлмэрилэгшэдэй творческо ямар ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр декадада бэлдэһэн тухайнь хөөрэжэ үгөө.

... Хүшэгэ нээгдэнэ. Гүрэнэй Белорусска Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын түрүүшын зүжэг табигдажа эхилбэ. Энэ хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ фашистска булимтарагшадта эсэргүүсэн партизануудай баатарлигаар тэмсэһэн тэмсэлдэ зорюулагдаһан «Девушка из Полесья» гэжэ оперо байгаа. Социалистическэ гүрэнэйнгөө эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө бүгэдэарадай тэмсэл оперын хүгжэм соо сэдьхэл хүдэлгэмөөр харуулагдана. Белорусска арадай дуунуудай аялга хүгжэм соонь ехээр хэрэглэгдэнхэй.

Эрхим һайнаар дууладаг, сценическэ ехэ культуратай болоһон залуушуул белорусска сценын габьяата мастернуудтай суг хамтадаа оперын гол рольнуудые наадалсаа.

БССР-эй габьяата артистка К. Кудряшева Алесиин ролиие, БССР-эй арадай артист Н. Ворвулев партизанска отрядые хүтэлбэрилэгшэ Апанасай ролиие ехэ бэрхээр наадаһан байна. Оперын солистнууд БССР-эй арадай артистнууд М. Зюванов, И. Болотин, БССР-эй габьяата артистнууд Н. Сердобов, В. Волчанецкая, Т. Нижникова, артист Г. Дмитриев болон бусадые харагшад халуунаар угтаа.

Белорусска композитор БССР-эй арадай артист Е. Тикоцкий оперын хүгжэмые зохёогоо. Либреттын авторнууд — П. Бровка, Е. Романович. БССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Л. Любимов дирижировалээ. Режиссернууд — СССР-эй арадай артистка Л. Александровская, Н. Дамбровский, О. Моралев гэгшэд, БССР-эй арадай уранзурааша С. Николаев, уранзураашад М. Блищ, В. Кульвановский, И. Пешкур гэгшэд зүжэгэйнь зураг зураа.

Нүхэд **Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, П. К. Пономаренко, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов, Н. Н. Шаталин,** Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй секретарь Н. С. Патоличев, БССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. И. Козлов, БССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ К. Т. Мазуров гэгшэд зүжэг харалсаа.

Энэ зүжэг ехэ амжалтатайгаар харуулагдаа.

* * *

А. Мовзоной пьесээр зохёогдоһон «Константин Заслонов» гэжэ зүжэгэй МХАТ-ын филиалда февралиин 11-дэ табигдахада тэрэ зүжэгые Москвагай мянга гаран хүн харaa. Янко Купалын нэрэмжэтэ Белорусска драматическа театр тэрэ зүжэгые табяа. СССР-эй арадай артист В. Я. Станицын зүжэгэй эхилхын урдахана столицын, мүн Московско Уранһайханай театрын искусствонуудай ажал-ябуулагшадай үмэнэһөө айлшадые халуунаар амаршалаа.

Театрын главна режиссер БССР-эй арадай артист Л. Рахленко харюугай үгэ хэлээ.

Харагшадай зүгһөө һайн сэгнэлтэ абаһан «Константин Заслонов» гэжэ зүжэгтэ элитэ актернууд — СССР-эй арадай артистнууд Б. Платонов, Г. Глебов, БССР-эй арадай артист В. Дедюшко, залуу артистнууд Б. Владимирский, Е. Рынкович болон бусад наадаһан байна.

Белорусска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Г. Цитовичын хүтэлбэреэр табигдаһан белорусска арадай хоорой ехэ концерт П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ концертнэ зал соо болоо.

Композитор И. Кузнецовой «Партии—слава!» гэжэ дууе хоор һайнаар дуулаа. Композитор В. Ефимовэй «Привет Москве» гэжэ дуун һүр жабхалантайгаар соностоо. Хоор тэрэ дууе арадай инструментнүүдэй оркестрэй хүгжэм доро дууланан байна. Белорусска национальна дуунуудай элдэб аялганууд зал соо зэдэлээ. Белоруссиин байгаалиин гоё һайханиинь, арадай зохёон байгуулхы ажалай баяр тэдэ дуунууд соо тодорхойлогдоно. Хатарай номернууд ехэ амжалтатай байба.

Симфоническа ехэ зохёолнуудай байгуулагдаһан ушар белорусска хүгжэмэй культурын амжалтые гэршэлжэ үгэнэ.

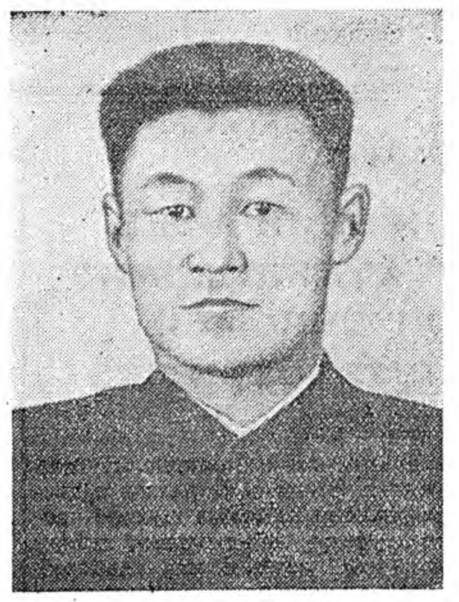
Белорусска искусство болон литературын декадын зүжэгүүд болон концертнүүд харуулагдажа үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

1955 оной февралиин 27-до РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэр

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосуудаа үгэе!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд Александра Николаевна **ГРЕБЕННИКОВА**, Трофим Дорофеевич **СЫЧЕВ**, Бумбэ Гомбоевич **ГОМБОЕВ**.

Колхозно үйлэдбэриие эмхидхэгшэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз олон һалбаритай ажахытай юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада зохихо хүдэлмэри эндэ ябуулагдаһан байгаа. Урда жэлэйхидэ орходоо нёдондо үнеэн бүриһөө 205 литр һүн ехээр һаагдаа һэн. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз 1800 мянган түхэригэй олзо абаа һаа, гансахан малажалһаа 1176 мянган түхэриг абаһан байна.

Нёдондо жэлдэ энэ колхозой таряанажалайхид Кабанскын МТС-эй механизаторнуудтай хамта оросоһото культурануудай муу бэшэ ургаса хуряаба. Гүрэнтэсэ сүм тоосоод, үрэһэнэй ба страховой фонднуудые байгуулаад, колхоз ажалта үдэр бүхэндэ 3 килограмм шахуу таряа хубаахань. Мүн огородһоо, хартаабха тарилгаһаа ехэ доход ороо. Хоёр мянган тахяатай фермэ 150 мянга гаран түхэригэй олзо үгөө. Гадна загаһа барилгын бригаданууд мүн лэ горьтой олзо доход оруулһан байна.

Ниитын ажахын олзо доходой ургахатай хамта колхознигуудай ажабайдал һайжарна, ажалта үдэрэй үнэ сэн дээшэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ артелиин түрүү гэшүүд 60—80 пүүд таряа, 4—6 мянган түхэриг мүнгэ ажалта үдэртөө олоо. Үнеэн бүриһөө 1000 гаран литр һү һааһан эрхим һаалишан Александра Вторушина 60 пүүд таряа, 3 мянга гаран түхэриг мүнгэ абаха байна.

Олон жэлэй туршада энэ колхозые Трофим Дорофеевич Сычев хүтэлбэрилнэ. Правлени соо энэ хүтэлбэрилэгшын үни удаан һуужа байхые харахагүйт. Бригаданууд, фермэнүүдээр ябажа, колхознигуудай ажал дээрэнь сэхэ ошожо хөөрэлдэдэг, гараһан дутагдалнуудые дары усадхадаг заншалтай. Нүхэр Сычев туйлаһанаараа һанаагаа амардаггүй, ажахыгаа саашадань хүгжөөхын түлөө саг үргэлжэ оролдодог хүн юм. Малажалай фермэнүүдтэ, таряанажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхын тулада ехэ хүдэлмэри эндэ ябуулагдаа. Мүнөө энэ колхоздо ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд барагсаан шахуу механизацилагдаа.

1947 ондо нүхэр Сычев БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадаар, тиихэдэ 1950 ондо СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаа һэн. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Сычев Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэжэ хоёр орденуудаар шагнагдаһан байна. КПСС-эй областной ба районно комитедүүдэй гэшүүнээр тэрэ һунгагданхай.

Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозуудай гэшүүд, Кабанскын МТС-эй механизаторнууд ба мэргэжэлтэд нүхэр Сычев Трофим Дорофеевичые һунгуулиин 36-дахи Шергинскэ округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Красный Яр тосхондохи һунгагшад нүхэр Сычевтой һаяхан уулзаһан байна. Эндэ үгэ хэлэһэн хүнүүд колхозой ажахые шадабаритайгаар хүтэлбэрилдэг, түрүү колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Сычевэй түлөө голосуудаа үгэхэ байһанаа мэдүүлбэ.

И. Болдогоев.

Зондоо хүндэтэй түрүүлэгшэ

Александра Николаевна Гребенникова Бурят-Монголой АССР-эй Баргажан нютагай үгытэй таряашанай бүлэдэ 1913 ондо түрөө һэн. Эхин шатын һургуули дүүргээд, 1929 ондо Улан-Удын педагогическа училищида һурахаяа ороһон байгаа. Багшанарай һургуулиие амжалтатайгаар дүүргээд, Александра Николаевна Мухаршэбэрэй аймаг эльгээгдэжэ, багшаар хүдэлмэрилөө. 1932 онһоо 1937 он хүрэтэр Баунтын аймагай һургуулинуудта хүдэлөөд, һүүлээрнь Городогой һургуулида хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ һэн.

Эмхидхэлэй болон педагогическа талаар шадабаритай, һургуулиин хэрэгые һайса мэдэхэ багша байһан туладаа 1944 ондо Городок городой арадай гэгээрэлэй таһагай инспекторээр, һүүлээрнь тэрэ таһагые даагшаар дэбжүүлэгдэһэн байгаа. Эндэ хүдэлмэрилхэдөө нүхэр Гребенникова үүсхэл эдэбхи ехэтэй хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулаа.

1950 ондо Городок городой ажалшад нүхэр Гребенниковае городской Соведэй депутадаар һунгажа, гүйсэдкомой түрүүлэгшэ болгоһон ба мүнөө хүрэтэр тэндээ хүдэлмэрилһөөр.

1950 онһоо нүхэр Гребенникова КПСС-эй гэшүүн. Городок городой ажалшадай депутадуудай Соведэй түрүүлэгшэ байха зуураа, нүхэр Гребенникова залуу городоо болбосон түхэлтэй болгохын, городой ажалшадай культурна болон ажаһуудалай эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлмэрилнэ.

Советскэ аппарадай үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Гребенниковагай түлөө голосуудаа үгэе!

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

СССР-эй Верховно Соведэй 1955 оной февралиин 9-дэ баталан абажа, бусад оронуудай парламентнуудта хандаһан Декларациин текстые хүргэлтын нотонуудые хариин гүрэнүүдһээ Москвада байдаг бүхы посольствонуудта ба миссинүүдтэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство февралиин 12-то эльгээгээ.

Дурсагдаһан Декларацие хүрг... хэ газартань дамжуулһанайнь түл... Министерство ехэ баясхалантай ба... ха һэн гэжэ нотонууд соо заагдан...

Тайвань шадарай райондо тохёолдоһон байдалтай дашарамдуулан конференци зарлаха тухай СССР-эй дурадхал

Тайвань аралай ба Хитадай эрье шадарай бусад аралнуудай райондо тохёолдоһон байдал тухай асуудалаар СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовой Великобританиһаа СССР-тэ байдаг посол У. Хейтертэй январиин 28-да ба 31-дэ уулзаһан тухай хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн.

СССР-эй хэрэгүүдээр Англида байдаг Этигэмжэтэ Н. Д. Белохвостиковто Великобританиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Иден Хитадай дурсагдаһан аралнуудай район шадар тохёолдоһон байдал тухай асуудалаар английска правительствын хуулита бэшэ мэдүүлгэ хэһэн байна.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов февралиин 4-дэ Британска посолые урижа уулзаад, тэрээндэ иимэ мэдүүлгэ хээ:

«Январиин 31-нэй мэдүүлгэ соонь заагдаһанай ёһоор, Тайванай ба Хитадай эрье шадарай бусад аралнуудай райондо тохёолдоһон аюулта байдал тушаа Советскэ Правительство, тэрэшэлэн Великобританиин Правительство һанаагаа зобожо байна. Мүнөө тохёолдоһон байдал эб найрамдалые дэмжэлгэдэ тойбо татахаһаа гадна, шэнэ дайнай аюулые ехэ болгоно.

Хитадта хамаатай Тайвань аралые, Пэнхуледао аралнуудые болон Хитадай бусад зарим аралнуудые Чан Кай-шиие хэрэглэн Америкын Холбоото Штадуудай хэдэн жэлэй саада тээ булимтаран абаһан ябадал мүнөө тохёолдоһон байдалай шалтагаан болоно гэжэ СССР-эй Правительство тоолоно. Һүүлэй үедэ энэ райондо Холбоото Штадуудай зүгһөө шэнэ агрессивнэ ябуулганууд хэгдэжэ, түгшүүрилтэ байдалые бүри хурсадуулһан байна.

Эдэ бүгэдэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Холбоото Штадуудай хиналта доро байдаг зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зүгһөө Хитадай городуудта ба эрье шадарай районуудта зэбсэгтэ добтолгонууд хэгдэнэ, дурсагдаһан райондо США-гэй далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд олоор суглуулагдана, Хитадай Арадай Республикада эсэргүүгээр зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэбди гэжэ занаһан хуулита мэдүүлгэнүүдые США-гэй гүрэнэй ажал-ябуулагшад хэдэг байна.

Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудай хамааралсалгаһаа ба Хитадай Арадай Республикада эсэргүү агрессивнэ ябуулгануудые һүүлэй үедэ США-гэй бүри олоор хэдэг болоһонһоо уламжалан Тайвань аралай райондо тохёолдоһон аюулта байдалые зайсуулхын тулада «Тайвань шадарай районһоо Холбоото Штадуудай зүгһөө Хитадай Арадай Республикада эсэргүү хэгдэдэг агрессивнэ ябуулга тухай» асуудалые Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ Советскэ Правительство табиһан байна. Эдэ дурадхалнуудые оруулхадаа Советскэ Правительство хадаа Тайвань шадарай райондохи байдалые гуримшуулгада ба Дальна Востогто эб найрамдал бэхижүүлгэдэ туһалхые эрмэлзэһэн байгаа.

Энэ асуудалые Аюулгүйн Соведэй үмэнэ табиха зуураа, Советскэ Правительство хадаа Соведэй хүдэлмэридэ Хитадай хуулита түлөөлэгшэ боложо хабаадахынь тулада Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын түлөөлэгшые уриха, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацидахи һуурииие хуули бусаар эзэлжэ байһан чанкайшистска түлөөлэгшые Аюулгүйн Соведһээ холодуулан зайсуулха дурадхал оруулһан байна.

ООН-эй Генеральна секретаряар дамжуулан Хитадай Арадай Республикын Правительствын эльгээһэн харюу дээрэһээнь хаража үзэхэдэ, хэрбээ гоминданай түлөөлэгшын Аюулгүйн Соведһээ холодуулан зайсуулагдаад байгаа һаа, Советскэ Союзай дурадхаһан асуудалые Аюулгүйн Соведтэ хаража үзэлгэдэ хабаадалсахые тэрэ зүбшөөһэн ба Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэ Хитадай хуулита түлөөлэгшэ боложо Аюулгүйн Соведтэ эльгээгдэхэ байна.

Хитадай Арадай Республикын энэ зүб зүйтэй ба хуулита эрилтые Америкын Холбоото Штадуудай, тэрэшэлэн Англиин хараадаа абахые хүсэдэггүй байһаниинь Английска Правительствын мэдүүлгэ дээрэһээ, Аюулгүйн Соведтэ тэрэнэй түлөөлэгшын баримталһан хараа бодол дээрэһээ эли боложо үгэнэ. Энэ ушар Тайванай ба Хитадай бусад аралнуудай райондо тохёолдоһон байдал тухай асуудалые Аюулгүйн Соведтэ хуулитаар ба зүбөөр шиидхэхэ, мүн энэ райондохи түгшүүрилые һуларуулха, Хитадай Арадай Республикын национальна эрхые аршалан хамгаалха талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха аргагүй болгоно.

Иимэ эрхэ байдалай тохёолдо... байхадань, Дальна Востогто эб най... рамдалые бэхижүүлхэ ба уласхоо... рондын түгшүүрилые һуларуул... зорилгоор дурсагдаһан райондо... байдал тухай асуудалые гуримшуу... ха арга боломжо хүнгэдхэжэ үгэ... ондоо зам бэдэрхые оролдобол та... тай гэжэ Советскэ Правительств... тоолоно.

Советскэ Правительствын һана... жын ёһоор, Тайванай ба Хитада... бусад аралнуудай райондо тохёол... доһон байдалые гуримшуулхы... илангаяа ехээр хүсэжэ байһан ор... нуудай энэ асуудалые зохихо ко... ференци дээрэ хаража үзэбэл таата... байна. Иимэ конференцидэ КНР б... США-тай хамта, мүн Англи, СССР... Франци, Инди, Бирма, Индонези... Пакистан ба Цейлоной хабаадалс... хада болохо байгаа.

Хэрбээ, Англиин Правительствы... ба Индиин Правительствын энэ... ниие зүбшөөгөөд байгаа һаань, ма... най һанамжын ёһоор, тус конфере... ци зарлаха талаар үүсхэл Англи... Советскэ Союз ба Инди гаргажа ш... даха байна.

Уласхоорондын гуримшуулагда... гүй асуудалнуудые шиидхэхын т... лада Англиин ба СССР-эй хамта... раа оролдолго гаргаха тушаа г... Иденэй хэлэһэнтэйнь иимэ үүсх... гаргалга зохилдохо байна.

Конференциин болохо саг ба г... зар тухай хэлэхэ болоо һаа, тус ко... ференцие энэ оной февраль... Шанхайда гү, али Нью-Делидэ зар... лажа болохо гэжэ Советскэ Прав... тельство тоолоно.

Советскэ Правительствын энэ һ... намжые Великобританиин Прав... тельство хаража үзөөд, өөрынгө... һанамжа тухай мэдээсэхэ бэзэ гэж... Советскэ Правительство найдана.

Мүн лэ энэ үдэр СССР-эй Гада... дын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Мо... лотов Индиин хэрэгүүдээр СССР-т... байдаг саг зуурын этигэмжэ... П. Каулые урижа уулзаад, Тайван... аралай ба Хитадай эрье шадара... бусад аралнуудай райондо тохёо... доһон байдал тухай асуудалаар Со... ветскэ Правительствын иимэ м... дүүлгые тэрээндэ барюулһан байн...

Энэ талаар эхилһэн хэлсээну... үргэлжэлүүлэгдэһээр.

(ТАСС).

Агууехэ Российска Федераци

Российска Федерациин арадууд политическэ ехэ событие — РСФСР-эй Верховно Соведтэ, автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ болон ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэрые февралиин 27-до угтахань.

Манай арад Советскэ Союзай арбан зургаан адли республикануудай дундаһаа Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикые эгээл түрүүлэн нэрлэдэг. Тэрэ хадаа түбхын түрүүн хүн зонойнгоо тоогой талаар советскэ союзна республиканууд соо нэгэдэхи һуури эзэлнэ. 1939 ондо үнгэргэгдэһэн бэшэлгын ёһоор тэрэнэй территори дээрэ 109 миллион шахуу хүн зон гэхэ гү, али СССР-эй хүн зоной хахадһаа үлүүнь ажаһуудаг байгаа һэн.

РСФСР болбол ондоо союзна республикануудта орходоо эгээл ехэ талмай эзэлдэг. Тэрэнэй эзэлжэ байһан газар дайда 17 миллион шахуу квадратна километр болодог юм. Советскэ Союзай бүхы талмайн гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүе РСФСР эзэлнэ. РСФСР-эй территори Америкын Холбоото Штадуудай территориһоо хоёр дахин, Францаһаа — 30 дахин ба Англиһаа—70 дахин ехэ.

РСФСР-эй газар дайдынь баялиг угаа элбэг ба олон янзын юм. Энэ хадаа республикын арадай ажахые олон һалбаритайгаар хүгжөөхэ арга олгоно. Федерациин территори дээрэ нүүрһэнэй запасай арбанай юһэн хубинь бии. Мүн тэндэ торфын арбанай юһэн хуби, бүхы нефтиин запасай хахадынь бии юм. Тэрэшэлэн Советскэ Союзай түмэрэй запасуудай табанайнь дүрбэн хуби, арбанай юһэн хубиһаа дээшэ бокситай —алюминиин сырьёгой запас, никелиин, алтанай, калиин, асбестын, графидай, слюдагай запасуудай эхэнхи хубинь РСФСР-эй территори дээрэ байдаг.

Дэлхэй дээрэ эгээл түрүү техникээр зэбсэглэгдэһэн олон заводууд дайнай урда тээхи табанжэлнүүдэй үедэ Российска Федерациин газар дээрэ баригдаһан байна. Хүндэ промышленностиин олон тоото һалбаринууд шэнээр түхеэрэгдээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээ, 1940 ондо РСФСР-эй томо промышленностиин валовой продукци 1913 оной хэмжээнһээ 12 дахин ехэ байгаа.

Российска Федераци томо индустриальна гүрэн мүн. Тэрэнэй промышленностьда эгээл орёо оньһото машинанууд, шанарта металлнууд, эрхим будүүд, гутал хубсаһан, элдэб модон материалнууд ба бусад элбэг гээшэ. Бүхы ороной промышленна продукциин дүрбэнэй гурбан хуби шахууе РСФСР-эй фабриканууд ба заводууд үгэнэ. Тэрэнэй территори дээрэ СССР-эй олон томо индустриальна центрнүүд, тэрэ тоодо Москва түбхинэнхэй. Манай Эхэ ороной столица шэнги, мүн промышленностиингаа хүгжэлтын үндэр хэмжээнэй талаар РСФСР-эй шухала индустриальна центрнүүдэй нэгэн болохо город—герой Ленинград шалгарна. Барагдашагүй баялигтай Урал, ой модоор элбэг Север, Мурманай, Каспиин ба Номгон океанай эрье шадарай загаһанай олзоборилго, Башкириин, Татариин, Сахалинай нефтяной үйлэдбэрилгэ, Кузбассай шахтанууд ба домнонууд, Сибириин алтанай приискэнүүд—эдэ бүгэдэ РСФСР-эй территори дээрэ юм.

Манай ороной экономикодо Российска Федерациин хүдөө ажахы гайхамшагта үүргэ эзэлдэг. РСФСР-эй территори дээрэ союзай колхозуудай 58 процентнь ба машинно-тракторна станцинуудай 62 процентнь шахуу оршодог. Белок ехэтэй шэнисэтэй, торголиг улаһатай, тоһолиг наран сэсэгтэй, холмогорско, ярославска, костромской үүлтэрэй үнеэдтэй, романовска, ставропольско, алтайска үүлтэрэй хонидтой федерациин газартаряалан ба малажал дэлхэй дээрэ эрхим гэжэ суутай болонхой.

РСФСР—олонациональна республика. Тэрэнэй территори дээрэ хэдэн арбаад аха дүү элдэб арадууд ажаһуудаг байна. СССР-тэ оронгог арбан зургаан автономно советскэ социалистическэ республикануудай арбан хоёрынь, СССР доторхи юһэн автономно областьнуудай зургааниинь, манай орондо бии байгаа юһэн национальна округууд РСФСР-эй составта ородог.

Российска Федерациин хүн зоной тоогой табанай дүрбэн хубиие агууехэ ород арад зон эзэлдэг. Эдэнэрые Советскэ Союзай бусад арадууд аханар эгэшэнэрнай, үнэн сэхэ нүхэднай гэжэ нэрлэдэг байна.

Ород арадай гайхамшагта шэнжэ шанар, абари зан, тодо һонор ухаан бодол, революционно далайсань хэдэн зуун жэлэй турша соо бүрилдэжэ бии болоһон байна. Капиталистическэ дарлалтаһаа Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө, эрхэ сүлөөтэ ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ, социализм байгуулгын үедэ гаргаһан баатаршалгадань эдэ шэнжэ шанарынь илангаяа эли тодоор харагдаа.

Хаанта засаг ангиин ба национальна талаар дарлалтын гуламта байһан юм. Хаанта засагай ба баруунай империалистнуудай интересүүдынь нэгэдэжэ зохилдодог һэн. Росси хадаа империализмын бүхы зурилдөөнүүдэй түбынь байһан юм. Тиимэһээ арадай агууехэ революци эндэ болоһон байна. Энэ хадаа уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай байгаа.

Дэлхэй дээрэ эгээл революционно российска пролетариадай ба тэрэнэй дайшалхы ударидагша — Коммунистическэ партиин бии бололго хадаа ород арадай, тэрэшэлэн Россин бусад арадуудай хуби заяанда шиидхэхы удхашанартай байгаа. Энэ партиие ород арадай дундаһаа урган гараһан агууехэ гени Владимир Ильич Ленин байгуулһан юм.

Агууехэ Октябрьска социалистическа революци Россин бүхы арадуудые дарлалтаһаа сүлөөлһэн, тэдэнэртэ дүүрэн эрхэ олгоһон байна. Ород арад Советскэ Союзай бүхы арадуудай хүгжэлтэдэнь, социалистическэ индустриализацилгада, колхозно байгуулалтын илалта болон хүгжэлтэдэ, национальна кадрнуудые бии болголгодо угаа ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Тэрэшэлэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда ород арад гайхамшагта баатаршалга гаргаһан байна.

Социалистическэ байгуулалтын булюу һайн байһан ябадал дайнай үедэ һандаргагдаһан городууд, тосхонууд, фабриканууд, заводууд, транспорт болон хүдөө ажахые түргэнөөр һэргээхэ арга Советскэ Союзай арадуудта олгоһон байна.

Дайнай һүүлэй үедэ бүхы Советскэ Союзайхидал адляар, мүн Российска Федерациин арадай ажахы бүри хурдан темпээр хүгжэжэ байна. 1940 онойхитой сасуулбал 1953 ондо РСФСР дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 2,5 дахин, нефть—4,5 дахинһаа үлүү, нүүрһэ—2,6 дахин ехэ болоһон байха юм. Шэрэм ба булад шудхалга 2,5 дахинһаа үлүүгээр, электроэнерги үйлэдбэрилгэ 3 дахин ехэ болоо.

Москвагай түрүү коллективүүдэй предприятинууд октябриин 37 жэлэй ойн урда тээ шэнэ үүсхэл гаргаа һэн. Тэдэнэр үйлэдбэриин бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын, продукциин шанарые һайжаруулхын түлөө, валовой продукци үйлэдбэрилхэ талаар табанжэлэй даалгабариие болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалан, ороной бүхы үйлэдбэрилэгшэдтэ хандаа. Москвагайхидай энэ үүсхэлые Российска Федерациин, мүн бусад союзна республиканууудай ажалшад халуунаар дэмжээ.

РСФСР дотор 500 шахуу дээдэ һургуулинууд бии. Энэ хадаа революциин урда тээ эндэ байһан һургуулинуудһаа долоо дахин шахуу олон байна. Ороной бусад республиканууудай һургуулинууд мэтэ, мүн Российска Федерациин һургуулинуудта бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсал бэелүүлэгдэнэ. Энэ һуралсал 14 хэлэн дээрэ ябуулагдадаг.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство республикын хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхын түлөө айхабтар ехэ анхарал табина. КПСС-эй сентябрьска Пленумэй тогтоолтой зохилдуулан, колхозно үйлэдбэриин гол хүсэниинь болохо машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада республикын МТС-үүдтэ 16 мянган мэргэжэлтэй кадрнууд эльгээгдээ һэн. Мүн колхозуудта 65 мянган агрономууд ба зоотехнигүүд ошоһон байна.

РСФСР-эй колхозууд, МТС-үүдтэ хүдөө ажахын 100 мянган түрүүшүүл тоологдоно. Тэдэнэр правительственна үндэр дээдэ шангуудта хүртэнхэй. Российска Федерациин бүхы областьнууд, хизаарнууд болон автономно республиканууудаар социалистическэ газартаряалангай суута мастернууд олоороо урган г... раа.

РСФСР-эй ажалшад хэдэн ми... лион шэнэ ба боро газарнуудые э... дүүрилхэ хэрэгтэ угаа баяртайгаа... оролсоо. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэл... 9,3 миллион гектар шэнэ ба боро г... зар ашаглан элдүүрилжэ, гүрэн... үгэһэн даалгабариие нилээд үлүүл... дүүргээ. Республикын колхозууд ... совхозуудта тарилгынь талмай б... миллион гектараар ехэ болоо гэж... 1954 оной дүнгүүд харуулна. Ех... хидээ Сибириин, Уралай, Пово... жьеын ойроо хүртөөгүй газарну... элдүүрилэн ашаглагдаа.

Российска Федерациин колхозу... совхозууд болон МТС-үүд нилэ... ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр гүрэ... дэ таряа тушааха, худалдаха түс... бүүдээ болзорһоо урид дүүрг... 1954 оной декабриин 5-да 1953 он... эды хирэтэй сасуулхада тэдэн... 400 миллион шахуу пүүд ороһо т... ряа үлүү ехээр тушааһан, худалд... һан байна. Мүн хартаабха, ово... тарилга ехэ болоһон, малайнь т... толгой олошорһон байха юм.

Советскэ Союзай бүхы арадт... хамта Российска Федерациин ар... дууд социалистическэ хүдөө ажах... бүхы һалбаринуудые эрид шу... хүгжөөхэ тухай Коммунистиче... партиин, Советскэ правительств... зохёоһон программые гүйсэдэ... бэелүүлхын түлөө эрмэлзэлтэйгэ... тэмсэжэ байна.

Ород арад, мүн Российска Фе... рациин бусад арадууд Коммунисти... ческэ партиин хүтэлбэри доро С... ветскэ Союзай бүхы арадууд... нягта жагсажа, экономико бол... культурынгаа хүгжэлтэдэ айхабт... ехэ амжалта туйлаа.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрам... лай түлөө тэмсэлдэ агууехэ о... арад Советскэ Союзай бүхы а... дуудтай хамта өөрынгөө угаа ехэ... битые оруулна.

С. Майоров.
Н. Михайлов.

Баян дэлгэр байдалнай — манай партиин аша туһа

> «Эрхим дээдэ техникын база дээрэ социалистическэ үйлэдбэрилгые таһалгаряагүйгөөр ургуулха, нарижуулан һайжаруулха зэргээр бүхы обществын саг үргэлжэ ехэ болодог материальна, культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангалга хадаа социализмын экономическа гол хуули ёһон болоно».
>
> (Социализмын экономическа гол хуули ёһон).

Жаргалтай, хүхюун ажабайдал

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй һүүл багта Уралай нэгэ заводто хүдэлдэг хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрөө һэм. Модо боловсруулгын заводто хүдэлжэ байһан бараа тэсэшэгүй хатуу мүлжэлгэ, дарлалтаһаа боложо минии эсэгэ залуу наһандаа арбатай байхадам наһа бараа һэн. Бидэ гурбан үхибүүд эхэтэеэ үлөө һэмди. Эхэмни сторожихаар хүдэлөөд, һарадаа 8 түхэриг салин абагша һэн. Һурахаһаа байха, хоолойгоо тэжээхэмнай бэрхэ болоходонь һургуулида 4 жэл хүсэд һуралсангүй, хүдэлмэри бэдэрхэ баатай болоо һэм.

1917 он хүрэтэр металлургическа заводуудта хүдэлһэн байнаб. Хаанта засагай үедэ хүдэлмэришэдэй байдалай муу байһан дээрэһээ уушханай ханяадатай болоод телефонистаар хүдэлжэ эхилээ һэм. 1917 онһоо хойшо мүнөө хүрэтэр түмэр зам дээрэ хүдэлнэб.

Советскэ засагай аша туһаар мэргэжэлтэй хүн — паровозой машинист боложо шадааб.

Би хоёр хүбүүн, нэгэ басагатайб. Хүбүүдни Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаад, орден, медальнуудаар шагнагдаһан хай бусажа ерээ һэн. Мүнөө үедэ ехэ хүбүүмни — КПСС-эй айкомой секретаряар, багамни — паровозой машинистаар хүдэлнэ, басагамнай гүрэнэй аюулгүйн комитедтэ хүдэлдэг юм.

Манай бүлэ үнэр баян ажаһууна. Манай ороной ажалшадай ажабайдал жэлһээ жэлдэ хүхюун сэнгэлиг, баян дэлгэр боложо байһандань омогорхоноб. Түмэр харгы дээрэ үни удаан ажаллаһанайм түлөө Советскэ правительство намайе Ленинэй орденоор шагнаад, наһан соогоо абаха пенси намда тогтоогоо. Пенсэ абаад, ажал хэнгүй гэртээ һуужа байхаар байгааб. Теэд бэемни сула, үшөө арба—хорин жэл хүдэлхөөр шадалтайб. Өөрынгөө олон жэлэй ажалай дүй дүршэлдэ залуушуулые һургаха хүсэл зоригтойб.

Хаана, ямар капиталистическэ орондо юрын хүдэлмэришэ хүн иимэ баян бардам байдалтай байдаг гээшэб? Хаанашье үгы! Имагтал илаһан социализмын орондо парти, правительствын анхарал оролдолгын ашаар манай арад зон иимэ жаргалтай болоол!

А. Мизенин, түмэр замай Улан-Удын отделениин ахалагша инспектор.

Шанга шадалтай болообди

Үнгэрһэн 1954 ондо манай «Улаан туяа» колхоз ниитынгээ мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэһэнэй ба ашаг шэмыень дээшэлүүлһэнэй ашаар малажалһаа абтадаг олзо доходоо нилээд ехээр дээшэлүүлээ. Хэрбээ 1953 ондо колхознай малажалһаа 488. 100 түхэригэй олзо доход абаһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 721.200 түхэриг хүргэһэн байна. Малажалай ашаг шэмын дээшэлһэнэй ашаар ажалта үдэртөө ороохо, мяха, хартаабха ба бусад продуктнуудые ехээр абанабди.

Жэшээлхэдэ, манай колхозой адуушан Цынгэ Базаров үнгэрһэн жэл соо гэр бүлэтэеэ 2277 ажалта үдэр оложо тэрээндээ 9779 түхэриг мүнгэ, 132 пүүд ороохо, 131 пүүд хартаабха абаһан байна. Тиихэдэ би өөрөө хонишоноор хүдэлмэрилхэ зуураа, үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө 4,6 килограмм нарин нооһо хайшалаа һэм. Мүн хонидоо хоролтогүйгөөр харууһалһанайнгаа түлөө 2 хони нэмэлтэ түлбэри абааб. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1139 ажалта үдэр оложо, тэрээндээ 4898 түхэриг мүнгэ, 66 пүүд ороохо абаһан байнаб.

Нанжид Цыжипова, Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхозой хонишон.

Гүхэл шарайгаа хубилгаһан тосхон

Арбаад жэлэй саада тээ Тарбагатайн станок таба арбан борсо сорсохон гэрнүүдтэй ахир багахан һуурин байһан юм. Хориин трактаар ябаһан автомашинатай хүнүүдшье тэндэ хонохо, үнжэхэеэ тогтогшогүй бэлэй.

Тарбагатайн станогто Үдын МТС-эй тогтоһонһоо хойшо тосхоной түхэл шарай танихаар бэшэ болоо. Мүнөө гэр байрын, культурно-ажаһуудалай гэрнүүд олоор баригдана. Тэндэ хоёр магазин, һургуули, хүүгэдэй саг үргэлжын ясли, почто, клуб, библиотекэ бии. Һаяхан томо радиоузел нээгдээ. Тэрэмнай гансахан тосхонһоо гадна, тойроод байһан 4 колхозые, лесоучастогые хангаха шадалтай юм.

Һунгалтын хүндэлэлдэ болоһон мүрысөөндэ оролсоһон дархашуул болзорһоонь урид шэнэ больницын барилга дүүргэжэ, январиин 29-дэ тэрэнээ ашаглалгада үгөө. Ойрын сагта Үдын МТС хоёр дабхар конторо барижа дүүргэхэнь. Мүн механизаторнуудай байха хоёр дабхар хамтын байра, наймаи квартирна байрын гэр хабар тээшэ ашаглалгада үгтэхэ. Эдээнһээ гадна 250 хүнэй харалгын залтай типовой клубай, амбулаториин, долоон жэлэй һургуулиин барилганууд эхилэнхэй.

Эдэ олон барилгануудай дууһан баригдажа ашаглалгада үгтэхэдэ Үдын МТС-эй механизаторнууд ажаһуудалай таатай зохид гэр байрануудтай болохонь. Ажабайдалыень һайжаруулха тушаа Советскэ гүрэнэй гаргаһан анхарал оролдолгоор урмашаһан механизаторнууд габшагайгаар хүдэлжэ, трактор машина заһабарилгаар механизаторнуудай республиканска мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Манай МТС-эй механизаторнуудай хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин табиһан зорилгонуудые дүүргэхын түлөө хамаг хүсэеэ үгэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Т. Атутов, Үдын МТС-эй парторганизациин секретарь.

Түрэл партиингаа анхарал оролдолгоор

Манай орон дотор хүн бүхэндэ эрдэмдэ һураха эрхэ Советскэ Конституцяар олгогдонхой. Һургуулиин наһанай хүүгэд бултадаа һурана. Үншэрһэн үхибүүдэй бусадһаа гээгдэнгүй һурахынь тулада гүрэн тэдхэмжэ үзүүлдэг.

Би 3-дахи жэлээ гүрэнэй түгэс тэдхэмжэ дээрэ һуража байнаб. Намдал адли гүрэнэй хоол, хубсаһан дээрэ манай республиканска бурят һургуулида 150 гаран хүбүүд, басагад һурана. Мүн тэды тоогой үхибүүд гүрэнэй түлбэригүй хоол, байра дээрэ һуралсана.

Минии аха ба дүүнэр булта һурана. Эжымни колхоздоо хүдэлнэ.

Манай һургуулида математическа, физическэ, химическэ, гимнастическа, хоровой кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг хүхюунээр, зүбөөр, культурнаар үнгэргэхэ арга боломжонууд манда дүүрэн бии. Иигэжэ Коммунистическэ партиингаа анхарал оролдолгын ашаар бидэнэр һуража, зол жаргалтай ажаһуужа байнабди. Энээнэйнгээ түлөө Коммунистическэ партидаа тон ехэ баясхалан хүргэнэб.

Галина Очирова, республиканска бурят дунда һургуулиин 10 классай һурагша.

Олзо доходнай ургана

Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын ажалшадай ажана байдалые һайжаруулхын тулада анхарал оролдолго ехээр гаргаһанай ашаар колхозоймнай олзо доход ургана, колхознигууд ажалта үдэртөө ороохо болон мүнгэ ехээр абадаг боложо байна.

Хэрбээ нёдондо жэл манай колхоз ажалта үдэртэ 0,700 килограмм ороохо, 1 түхэриг 75 мүнгэ хубаагаа һаа, мүнөө жэл 2 килограмм ороохо, 3 түхэриг 15 мүнгэ хубааба. Энэ хадаа бидэ колхознигуудай эмхитэй һайнаар ажаллажа, колхозойнгоо арга боломжые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһанай аша үрэ гээшэ.

Манай ажаһуудал жэлһээ жэл бүри һайжарна. Хүбүүд, басагадни ехэ боложо, зариманиинь сэрэгэй албанда мордоо. Би мүнөө 3-дахи класста һурадаг хүбүүтэеэ, ехэ басагатаяа ажаһуунаб. Өөрөө огородой бригадада хүдэлдэгби. Ехэ басагамни ОТФ-е даагшаар ажалладаг юм. Манай бүлэ 1954 ондо олоһон ажалта үдэртөө 240 гаран пүүд ороохо, 6092 түхэриг мүнгэ абаха болоо. Ниитынгээ ажалые зүбөөр эрхилхэдэ колхозой олзо доход ургажа, колхознигуудай урма хэшээл дээшэлнэ.

Түрэл партиингаа табиһан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн тэмсэхэ ёһотойбди.

Цыбик Ханда Пурбуева, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн.

> «1960 он хүрэтэр ороохо тарянанай валовой суглуулбариис орон доторoo жэл бүхэндэ 10 миллиард пүүдһээ доошо бэшэ хэмжээтэй болгохо гээшэ тарянажалые хүгжөөхэ талаар арадай ажахын эгээн шухала зорилго гэжэ тоолохо.
>
> ... Ойрын таба — зургаан жэл соо малажалай гол продуктнуудые үйлэдбэрилгые хоёр—хоёрһоо үлүү дахин ехэ болгохо».
>
> (КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолһоо).

Минии омогорхол

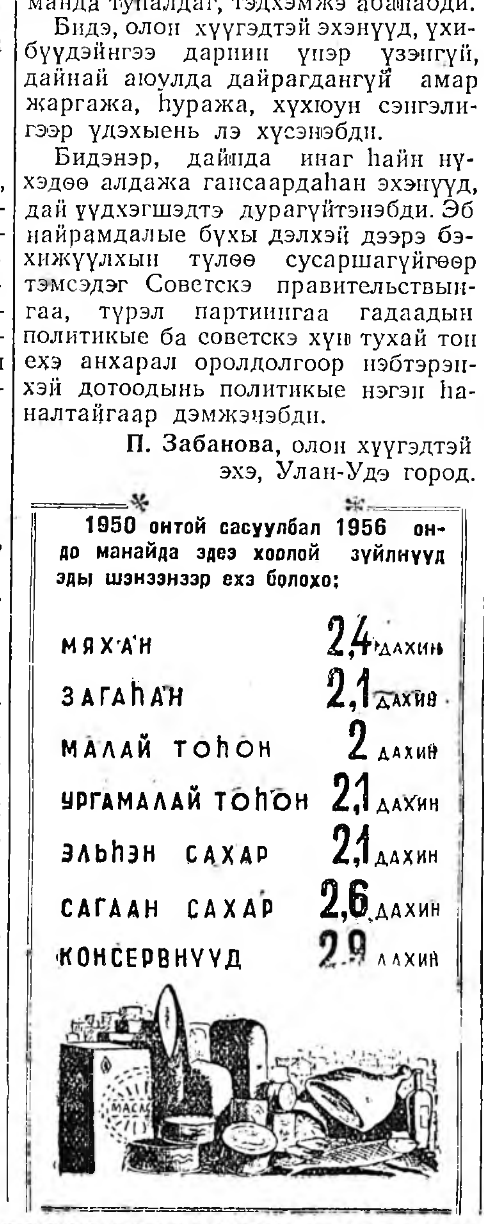
1944 ондо, нүхэрэйнгөө Эсэгэ ороноо хамгаалалсан, фронт дээрэ наһа барахадань би бага наһатай 8 хүүгэдтэй үлөө һэм. Советскэ засагай саг үргэлжын анхарал оролдолгын, туһаламжын ашаар үхибүүдээ хүмүүжүүлжэ, һургуулида һургажа байнаб.

Мүнөө гурбан ехэ басагадни хүдэлнэ. Моника Галина хоёрни дээдэ һургуули дүүргэнхэй. Моника багшаар хүдэлнэ. Галина Москвада, научно-шэнжэлэлгын институтда хүдэлмэрилнэ. Ехэ басагамни заводто хүдэлнэ. Дүрбэн багамни эхин ба дунда һургуулида һурана. Гүрэн манда туһалдаг, тэдхэмжэ абанабди.

Бидэ, олон хүүгэдтэй эхэнүүд, үхибүүдэйнгээ дарнин үнэр үзэнгүй, дайнай аюулда дайрагдангүй амар жаргажа, һуража, хүхюун сэнгэлигээр үдэхыень лэ хүсэнэбди.

Бидэнэр, дайнда инаг һайн нүхэдөө алдажа гансаардаһан эхэнүүд, дай үүдхэгшэдтэ дурагүйтэнэбди. Эб найрамдалые бүхы дэлхэй дээрэ бэхижүүлхын түлөө сусаршагүйгөөр тэмсэдэг Советскэ правительствынгаа, түрэл партиингаа гадаадын политикые ба советскэ хүн тухай тон ехэ анхарал оролдолгоор нэбтэрэнхэй дотоодынь политикые нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэбди.

П. Забанова, олон хүүгэдтэй эхэ, Улан-Удэ город.

Эршэтэ ажалай аша үрэ

Үнгэрһэн жэлдэ манай Эгэтын МТС-эй 17-дохи тракторна бригада Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үргэн уужам полинууд дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа ороохото культуранuудай муу бэшэ ургаса хуряаһан юм. Бүхы тарянанайнгаа 1500 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриһөө дунда зэргээр 11,54 центнер, тиихэдэ зарим газарнуудта гектар бүриһөө 16,7 центнер ургаса хуряаһан байнабди. Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ 1400 гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилээ һэмди. Тингэжэ 1954 ондо тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 112 процент дүүргэжэ, нэгэ условно трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулхада 644,5 гектар газар элдүүрилээбди.

Мүнөө жэлдэ урда жэлэйхиһээ муу бэшээр хүдэлмэрилхэ зорилго урдаа табяад, тракторнуудаа заһабарилжа байнабди. Советскэ Армиин үдэртэ заһабарилгаяа дүүргэхэ уялга абанхайбди. Манай тракторна бригадынхид хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Энэ жэлдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ ажахыһаа нэгэ миллион үлүүтэй олзо доход абаа юм. Тус колхоз ажалта үдэртөө 3,5 килограмм ороохо, 3,5 түхэриг мүнгэ хубаагаа. Тиихэдэ би өөрынгөө жэл соо олоһон 2942 ажалта үдэртэ 10.297 түхэриг мүнгэ, 530 пүүд ороохо, 9 пүүд мяха абаһан байнаб. Мүн энээнһээ гадна тракторна хүдэлмэриин үе соо һарадаа хоёр мянга шахуу мүнгэ МТС-һээ абадаг байгааб.

Бригадымнай трактористнууд мүн лэ ехэ олзо доход абадаг юм. Жэшээлхэдэ, трактористнууд нүхэд Тарнуев, Баяндуев, шэнэ газар элдүүрилхэеэ ерэһэн Иван Страстенко, Махаев ба бусад ажалта үдэртөө хэдэн зуугаад пүүд ороохо, хэдэн мянгаад түхэриг мүнгэ абаһан байна.

Тингэжэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө ехэ олзо доход абаабди. Энэ олоһон мүнгөөрөө мүнөө жэлдэ шэнээр гэр бариха, мотоцикл, агнууриин буу, фотоаппарат болон гэрэй зөөри абаха хүсэлэнтэйб.

Цыбик-Доржо Банзатов, Эгэтын МТС-эй 17-дохи тракторна бригадын бригадир.

БАЯН ГОЛ

Эхэ орондоо, нютаг нугадаа дурлалтай элинсэг хулинсаг үбгэ эсэгэнэрэй аша гушанарайнгаа ерээдүйн сүлөөтэ, жаргалта байдалые хүсэжэ, нэрэһэн орон нютагуудаа Баян гол, Жаргаланта, Улзытэ гэхэ мэтээр нэрлэһэн байгаа. Зүгөөр урдань баяд, ноёдой хатуу шэрүүн дарлалта доро тулижа ядажа ажаһуухадаа жэжэ бутархай үмсын газартай бурят ажалшад хангагдаһан ажабайдал, соёл болбосорол, эрдэм һургуули тухай имагтал домогтоо дууладаг, үльгэр онтохо зохёодог байгаа бэлэй.

Үгытэй хүс дарладаг, үншэн хүе газаашалдаг, хэрзэгы дошхон хуулита мүлжэлгэтэ байгуулалтын хамта бута сохигдон хаягдаһанһаа хойшо он жэлэй үнгэрхэ бүри орон нютагуудаймнай шэнжэ шарай хубилнэ. Эрхэ сүлөөтэ арад түмэнэй ажалша уран гараар, зохёон байгуулагша оюун бодолоор айл аймагаймнай өнгэшол зөөри арьбадажа, колхоз совхозууднай жэлһээ жэлдэ, үдэрһөө үдэртэ баяжажа байна. Ара бэрэй адууһа малаар, арбай таряагаар бүрхөөгдэһэн газар нютагуудаймнай үнэхөөрөөл Баян голнууд, Жаргалантын таланууд болоол даа.

...Асфальтаар хушаһан шоссей харгыһаа гаража нэгэ хэды ябаад, дэнсогорхон гүбөөгэй нахидаар дабан гарахадамнай гурбан тээһээ хадануудаар хүреэлэгдэһэн үргэн талын нэмжынэ. Тэрэ талын тэг дундуур үдхэн һөөг бургааһан харлан харина. Энэ һөөг бургааһанай хоёр талаар Баян голой «Коммунизм» колхозой гэр байранууд тобойлдоно.

Уданшьегүй тосхоной үйлсэнүүдтэнь орожо ерэбэбди. Малгай дэгээнь гурилаар будагдаһан, подушка конфет мэтээр шандайтар уяжархиһан олон мэшээг тээһэн шаргатай хүнүүдшье, барилгын модо тээһэн прицептэй автомашинануудшье урдамнай ушараад алгасана.

Радиоузел, электростанци, телефонно узелһаа эхилээд арбан тээшээ тараһан түмэр утаһаар холбогдоһон шэнэ хуушан столбнууд жэрылдэн байна. Үйлсын хойто урдашье захада хирэ хирэ болоод лэ шэнэ модонуудые оруулжа һэльбэн табиһан гэрнүүд, шэнэ барилга байранууд харагдана.

Һалхинда үлеэгдэжэ, наранда шарагдажа үнгэ зүһөө хубилаагүй шэб шэнэхэн үхэрэй байрануудай хажууда баригдаһан, гонзогод гэһэн томо байшан гэртэ орободи. Зосоонь һаруул сэбэрхэн: сонхонуудтань шэнэхэн штороонууд татаатай, ехэ таһалга соонь зохидхоноор нэгэ жэгдээр заһажархиһан сэбэр сагаан простыньтай, ногоон покрываланuудаар хушаатай арбаад түмэр орон жэрылдэнэ. Бага таһалга соонь улаан булан. Тэндэ библиотечкэ, радиоприёмник, телефон, аптечкэ табяатай. Тэндэ газетэ болон журналнууд стол дээрэ олон. Энэ хадаа Бабасан Гармаевай хүтэлбэрилдэг үүлтэртэ үнеэдэй һүнэй-товарна фермын һаалишадай хамтын байра байгаа.

Фермые даагша Бабасан Гармаевтай хөөрэлдэһөөр байтарнай үнеэ һаалга, малай үглөөнэй халуулалга дүүрэжэ һаалишад ганса нэгээрээ һубариһаар орожо ерэнэ. «Үнэн» газетэдэ һаяхан толилогдоһон «Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол тухай һаалишад ехэл һонирхонгёор хөөрэлдэжэ эхилнэ.

—Хэнэйтнайшье мэдэһээр, минии нүхэр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронт дээрэ ами наһаяа алдаа һэмнай. Жаахан хүүгэдтэй гансаараа үлэшоод байхада хэсүү бэрхэтэй байгаа бэлэй. Иимэ байдалда урдань үмсөөрөө байхадаа оробол үншэрхэ зобохоһоо бэшэ харгы байхагүй һэн. Теэд хамтын ажалай, айл аймагайнгаа, таанад нүхэдэйнгөө ашаар зоригоо мохонгүй, эрэ нүхэрэйнгөө ами наһаяа үгэһэн арюун һайхан ажал хэрэгэй түлөө бүришье шангаар хүдэлжэ ороһыем таанар мэдэнэт. Парти, правительствын халуун анхаралаар хүреэлэгдэһэн бидэ колхознигуудай олзо доход ургажа, ажабайдалнай улам һайжаржа байна. Нёдондо жэлэйхиһээ колхозоймнай олзо мүнөө 500 мянган түхэригөөр ехэ болоо гэжэ һаалишан Бадма Бадмаева хөөрэнэ.

Партиин ЦК-гэй тогтоолтой гүнзэгыгөөр танилсаха бүреэ хөөрэлдөөн улам үргэдэжэ, хүнүүд бүри олоороо тэрээндэ хабаадалсана.

—Ойрын 5—6 жэл соо малажалай гол продуктнуудые үйлэдбэрилгые хоёр дахин ехэ болгохо зорилго КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум табяа. Энээние туйлахын тулада бидэ һаалишад үнеэн бүхэнһөө 2300 литр һааха зэргэтэйбди. Энэ даалгабари дүүргэхэ хүсэд арга боломжотойбди,—гэжэ фермые даагша Бабасан Дабаевич эхилнэ. — 1954 ондо манай фермэ һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1508 литр һү һаагаа, тиихэдэ колхознай үнеэн бүхэнһээ оройдоол 600 гаран литр һаагаа. Манай фермэ энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха аргатай. Энэ оной январь һара соо нёдондо жэлэй январиинхида орходоо 2140 литр һү үлүү ехээр һаагаабди.

— Зүб хэлэнэт, 2000 литр лаб һааха байхабди. Бадма Бадмаевна 1954 ондо үнеэн бүриһөө 1893 литр һаагаа һэмнай. Тиихэдэ иимэ һайн типовой байратай болоодүй байгаабди. Үшөө автопоилка табихабди. Хартаабха, концентрат үшөө ехээр эдюулдэг болохобди гэжэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй депутадта кандидат һаалишан Бадмацыбик Норбоева хэлэнэ.

—Би, нёдондо Москвада жэлдээ 12000 литр һү үгэдэг үнеэдые харaa һэм. Энэ хадаа үнеэдэй үүлтэр һайжаруулһанай, хартаабха, силос гэхэ мэтын шэмэтэ тэжээл ехээр эдюулһэнэй, үнеэдээ һайнаар харууһалһанай аша үрэнь ха юм даа,— гэжэ Бадма Бадмаева дахин хөөрэлдөөндэ хабаадалсана. — «Мал хараха—ама тоһодохо» гэжэ зүб даа. Һаалишан Будажабтаниинешье абажа үзэе. Тэдэнэйдэ ороходо шифоньер, буфет, һайхан орон, газаань мотоцикл, велосипед, хорёогоор дүүрэн хонид, үхэр, бурууи гэхэ мэтэ байха. Захаһаал абаһан айл иимэрхүү байдалтай боложо байна. Намайешье абажа үзыт. Би энэ жэлдэ 908 ажалта үдэр олооб. Тэрээндээ 125 пүүд шэниисэ, 3 мянга гаран түхэриг мүнгэ абаха болооб. Тэрээнһээ гадна нэмэлтэ түлбэридэ 650 литр һү, нэгэ хурьга абааб.

Гансахан малшадай бэшэ, харин «Коммунизм» колхозой бусад бүхы гэшүүдэй олзо ехэ болоо. Огородник Жамсаранов Батын бүлэ ажалта үдэртөө 250 гаран пүүд ороохо, 6 мянга гаран түхэриг мүнгэ абаха. Хонишод Бадмацыренова Санжима, Ринчинов Бимба гэгшэд туд бүридөө 200 гаран пүүд ороохо, 5 мянга гаран түхэриг мүнгэ абаха.

«Коммунизм» колхозой газар дээрэ Оронгын сельпогой гурбан магазин нээгдэнхэй. Эдэ магазинууд 1953 онойхидо орходоо 1954 ондо миллион шахуу түхэригэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые үлүү ехээр худалдаа. Мотоцикл, велосипед гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд урда жэлэйхиһээ хоёр дахин ехээр худалдагдаа.

Баян голой колхознигуудай хүбүүд басагад, хүдөөгэй һургуулинуудта, городой тусхай дунда ба дээдэ һургуулинуудта олоороо һурана. Урдань хүдөө бурят нютагта үзэгдөөгүй шэнэ мэргэжэлтэд бии болоо. Электромонтёрнууд, садоводууд, зүгы үдхөөшэд, радистнууд, связистнууд, зоотехнигүүд, агротехнигүүд, ветеринарнууд, шофёрнууд, трактористнууд, комбайнернууд эндэ олон болоо.

Баян голой колхоз жэл ерэхэ бүри олон һалбаритай, хүгжэнги ажахытай боложо байна. 12 мянган толгой малһаа гадна шубуунай, туулайн фермэнүүдтэй, зүгын ажахытай, садтай. Хахалагдаһан газарай, сабшалангай, бэлшээриин 100 га бүхэндэ энэ колхоз үнгэрэгшэ жэл 95 килограмм нооһо, 1716 үндэгэ абаа. Овощь болон бахчева культура тарилгаһаа 448 мянган түхэригэй олзо оруулаа.

Колхозой ажахыда машина техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энэ колхоз гидроэлектростанцитай, хирпиисын заводтой, тээрмэтэй, лесопилкатай, 10 ашаанай, хоёр хүнгэн («Победа», «Москвич») автомашинануудтай. Эдээнһээ гадна, колхозой тарялан дээрэ Саянтын МТС-эй 10 комбайн, арба гаран трактор хүдэлдэг. Техникын хүсые үргэнөөр ашаглахын хажуугаар колхознигуудай ажалда хабаадалга ехэ болоно. Хүдэлмэриин хүсэтэй колхозник бүхэн 1954 ондо дунда зэргээр 400 ажалта үдэр гү, али 1953 онойхиһоо 55 ажалта үдэр ехээр олоо.

Колхозник бүхэнэй ниитынгээ ажахыда оролдолготой үүсхэлтэйгээр хандадаг, техникые зүбөөр ашагладаг болоһон дээрэһээ колхозынь баян, колхознигуудынь шанга шадалтай боложо байна.

—Ашаглагдаагүй арга боломжонуудай колхоз бүхэндэ тон ехэ байһыень КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнууд заажа үгэнэ. Һү, нооһо ехээр абахын тулада, малдаа эдюулхээ ороохото-фуражна культуранuудые, хартаабха, кукуруза ехээр таряжа, овощь һайнаар ургуулжа, энэ жэлдэ колхозойнгоо олзо доход 2 миллион хүргэхэ түсэбтэйбди. Ойрын 2—3 жэл соо тэрэнээ 3 миллион хүргэхэ доторой арга боломжонууд манда бии гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Дылык Бадмаевич Цырендоржиев хөөрэнэ.

Үдэшэлэн. Баян голой тохой нугануудай боро хараанда бухажа, нойрсохо үедэ гэр бүхэндэ Ильичын лампочканууд ялараадхина. Ехэ болгон заһабарилагдажа байгаа колхозой клубай хажууда баригдаһан хүдөө ажахын Культурын байшан соо хүн зон олон. Эндэ колхознигууд ерэжэ агро-зоотехническэ курсада һуралсадаг. Мүнөө үдэшэ занятигүй, сүлөө үдэшэ байба. Ерээшэдэй зариманиинь газетэ, журналнуудые уншана, зариманиинь шатар, даам наадана. Клубай дэргэдэ шатарай, уранһайханай самодеятельностиин кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдээндэ колхозой залуушуул олоороо хабаадана.

Газетэ абадаггүй айл эндэ үгы шахуу. «Коммунизм» колхозой гэшүүд 300 шахуу районой, республиканска ба центральна газетэнүүдые захинхай. Мүн арба гаран хэһэг журнал захинхай.

— «Иван Сусанин» гэжэ оперо манай колхознигууд хамтаараа город ошожо хараа. Ехэл һонин байба. Байд гээд лэ хүдэлмэриингөө забһарта город ошожо театр хараха хүсэл бии болоод лэ байна, — гэжэ һаалишан Будажап Бадмаева хөөрэнэ. — Тоосоото-һунгуулиингаа суглаа үнгэргэһэнэй һүүлээр «Будамшу» «Аршин-Мал-Алан» хоёрые хараад ерээ һаа хабатайл байгаа!— гэжэ тэндэһээ нэгэ залуу хүн бардамханаар хэлэнэ.

Библиотекэ, хүдөө ажахын Культурын байшан соо хүнүүд орой болотор һуудаг. Агитпунктнууд болгон шэмэгдэһэн хүдөөгэй культурын эдэ гуламтануудта мүнөө үедэ хүн зон бүришье олоороо сугларжа, тэндэхи долоон жэлэй һургуулиин багшанарай элдэб асуудалаар хэдэг лекци, элидхэлнүүдые һонирхон шагнана. Нилээд орой болобошье һаа:

«Сэльдеэтэй Баян гол нютагтам
Сэсэгүүд һалбараад гоёхон даа.
Сэдьхэлээ нэгэдэһэн бидэндэ
Сэнгэлиг ажалнай һайхан даа» гэжэ хонгёо һайханаар, нарһан тужын зэдэлтэр дуулалдаһаар, сэн бүн болоһон хүнүүд агитпунктда ерэжэл, ерэжэл байба.

С. БАДМАЕВ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

СССР-эй Верховно Соведэй сессидэ дэлхэйн олониитэ гол анхаралаа хандуулна

СССР-эй Верховно Соведэй сессидэ дэлхэйн үргэн олониитэ ехэ анхарал хандуулһан байна. Советскэ гүрэнэй шэнэ бюджет, уласхоорондын байдал ба СССР-эй правительствын гадаадын политика тухай В. М. Молотовой элидхэл, сессиин түгэсхэлэй заседани дээрэ Н. А. Булганинай хэлэһэн үгэ, СССР-эй Верховно Соведэй Деклараци гадаадын оронуудта — манай ханинарааршье, мүн бидэндэ дурагүй харшаар хандагшадайшье дунда тон ехээр һонирхогдоһон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хүдэлмэридэ үгтэһэн сэгнэлтэнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, уласхоорондын политикадахи хоёр тад ондоо хараа шэглэлэй хоорондохи тэмсэлэй мүнөө үедэ үргэдэжэ байһаниинь эли болоно.

Социализмын илаһан оронние тойроод, эб найрамдалай ба арадуудай хани барисаанай туг доро жагсаһан, мүн бүгэдэниитын эб найрамдалые, арадуудай суверенитедые болон национальна бэеэ даанхай байдалые хүндэлдэг советскэ политикые эдэбхитэйгээр дэмжэдэг хэдэн олон миллион хүнүүд Верховно Соведэй сессиин хүдэлмэриин дүнгүүдые СССР-эй гадаадын политикын эб найрамдалда дуратай хараа шэглэлэй баһа нэгэ гэршэнь болоно гэжэ тоолоно. Ондо ондоо ниитын байгуулалтатай оронуудай эбтэйгээр ажабайха, уласхоорондын шухала асуудалнуудые эбэй ёһоор гуримшуулха программа В. М. Молотовой элидхэл соо, Н. А. Булганинай хэлэһэн үгэ соо, СССР-эй Верховно Соведэй Деклараци соо найруулагдаһан байна. Энээнииe эб найрамдалай хэрэгтэ шэнэ нэмэри болоно гэжэ демократическа олониитэ тоолоно.

«СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй сесси хадаа уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай событи болоно. Советскэ бүхы арадһаа гадна, бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүнүүд сессиин хүдэлмэрие ехэ һонирхолтойгоор ба халуун талархалтайгаар ажаглан хаража байгаа» гэжэ румынска «Скынтейя» газетэ бэшэнэ.

Зүгөөр, социалистическэ лагериин барагдашагүй бүхы хүсэнүүдээр дэмжэгдэдэг амгалан ёһоной советскэ программые империалистическэ оронуудай, хамагай түрүүндэ Америкын Холбоото Штадуудай хархис хэблэл мүн лэ ажаглаһан байна. Эб найрамдалые хангаха, хоёр ондоо общественнэ системэнүүдэй эбтэйгээр ажабайха тухай Советскэ Союзай һайн һайхан уряае хархис газетэнүүдэй дипломатическа шэнжэлэгшэд гэжэ нэрлэгдэдэг хардалга гүрдэлгын мастернууд хазагай буруугаар харуулхын тулада бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Нэгэ талаһаа, дэлхэйн шэнэ дайе һүжэрөөхэ гэһэн уршагта политикада эсэргүүсэн эсэстэнь хүрэтэр тэмсэхээр бэлэн байһан хэдэн зуун миллион хүнүүд, нүгөө талаһаа, эб найрамдалай дайсад, эб найрамдалда дуратай арадуудые үзэн ядадаг атомщигууд хадаа СССР-эй Верховно Соведэй документнүүдтэ ондо ондоогоор хандана. Энэ хадаа хоёр лагериин хоорондоо ехэ илгаатай байһые элеэр харуулна. Социалистическэ лагерь эб найрамдалые бэхижүүлхэ, Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха ябадал хангаха ямаршье арга боломжые хэрэглэдэг байна. Тиихэдэ, нүгөөдэ империалистическэ лагерь заналта хэхэ ба убайгүй муухай хардалга хэхэ—харюусалгагүй, үни хада панхаруудтаһан политикые баримталжа үргэлжэлһөөр байдаг. Иимэ политика, хамагай түрүүндэ, бодото байдалые обёорхоёо болиһон агрессивнэ хүсэнүүдтэ уршаг татаха байна.

Социализмын ба демократиин лагерь Европын 600 миллион хүн зоной хахадай шахууе, мүн багсаахада Азиин 1 миллиард 400 миллион хүн зоной хахад шахууе нэгэдүүлнэ. Капитализмын дарлалтые үргэн фронтоор таһалһан арадууд хадаа хүсэ багатай байһан дээрэһээ дайе хүсэнэгүй бэшэ, харин өөһэдынгөө хүсэндэ найдагшадта, өөһэдынгөө ерээдүйдэ найдагшадта дайн хэрэггүй юм.

Хитадай, Польшын, Чехословакиин ба капитализмын дарлалтаһаа мултарһан бусад оронуудай арадууд өөһэдынгөө хүсые омогтойгоор мэдэрдэг ба ерээдүйдөө батаар найдадаг байна. Эб найрамдалай хэрэгтэ хэлбэришэгүйгөөр алба хэдэг Советскэ Союзда угаа ехэ баясхалангай мэдэрэлтэйгээр, эб найрамдалые хамгаалхаар шууд бэлэн байһанаа СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ харуулһан советскэ арадые тэдэнэр амаршална.

«Советскэ гүрэн хадаа эб найрамдалай ба һалбаран бадаралтын түлөө тэмсэлдэнь дэлхэйн арадуудта хэлбэришэгүй түшэг тулгуури болоно үгэнэ» гэжэ «Голос Працы» гэжэ польско газетэ бэшэнэ.

Эб найрамдалда дуратай, Советскэ гадаадын политикые, эб найрамдалай түлөө, бүхы арадуудай аюулгүй байдалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр Советскэ Союзай ябуулдаг тэмсэлые, арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэжэ, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхые Советскэ правительствын эрмэлзэдэг байһые сессиин дүнгүүдтэ зориюулагдаһан өөһэдынгөө статьянууд соо чехословацка «Руде право», «Праце», «Обрана Лиду» ба бусад газетэнүүд онсо тэмдэглэнэ.

В. М. Молотовой элидхэлые тайлбарилха зуураа, «Сабад Неп» гэжэ венгерскэ газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Советскэ Союзай ба арадай демократиин түгэлдэр хүсэн эб найрамдалай, мүн уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха шухала дүхэм нүхэсэл болоно».

Капиталистическэ оронуудай демократическа хэблэлнүүдэй хуудаһануud дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй сесси тухай ехээр бэшэгдэнэ.

В. М. Молотовой элидхэл «эб найрамдалай политикые СССР-эй шууд сэхээр ябуулдаг байһые гэршэлжэ үгэнэ» гэжэ өөрынгөө тайлбаринууд соо «Дейли Уоркер» гэжэ английска газетэ онсо тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн ажалшадай ба бүхы дарлагдаһан арадуудай халуунаар дэмжэдэг үнэн зүб хэрэгые Советскэ Союз аршалан хамгаалхаар бэлэн байна гэжэ французска «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ. «Хэрбээ добтолуулаад байгаа һаа, сохилтодо сохилтоор СССР-эй харюусаха байһаниинь, реваншистска Германиие зэбсэглэхэ тухай шиидхэбэриин абтаһанай һүүлээр Московско зүблөөнэй хаадалһанай ёһоор сэрэгэй нэгэдэмэл командованиин заатагүй байгуулагдаха байһаниинь В. М. Молотовой элидхэл сооһоо элеэр харагдана» гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хүдэлмэри тухай өөрынгөө уншагшадта мэдээсэхэ зуураа, Советскэ Союзай гол зорилгонь эб найрамдалые бэхижүүлхэ зорилго байһан зангаараа гэжэ датска «Ланд ог Фольк» газетэ онсо тэмдэглэнэ. «Зүгөөр баруун гүрэнүүд эдэ эрмэлзэлгэнүүдыень дэмжэнэгүй. Баруун Германиие зэбсэглэхэ тухай шиидхэбэри харата муухай хэрэг мүн болоно» гэжэ «Ланд ог Фольк» газетэ бэшэнэ.

Заналта хэлгэ, хардалга гүрдэлгэ ба харата муухай аашанууд США-гэй агрессивнэ бүлэгүүдэй гадаадын политикын гол метод юм.

Уласхоорондын харилсаануудта таарахатүй арга методүүдэй хэрэглэгдэдэгые буруушаан В. М. Молотовой хэһэн элидхэлые Верховно Соведэй депутадуудай шагнажа байһан үдэр, президент Эйзенхауэр телевизионно дамжуулгаар үгэ хэлэжэ, «дарлагдаһан арадуудта туһаламжа» үзүүлхые дахин уряалһан байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр капитализмын дарлалтаһаа гаража арадай-демократическа гүрэнэй засаг байгуулһан европейскэ арадуудые «дарлагдаһан арадууд» гэжэ США-гэй зонхилхы нюурнуудай нэрлэдэг байһаниинь мэдээжэ юм.

«Агрессивнэ империалистическэ бүлэгүүд шунахай забдалгануудые ба харата муухай ябуулгануудые гансашье арадай демократиин оронууд тушаа хэһээрээ хизаарланагүй. Тэдэнэр манайшье оронние гэдэргэнь татажа, капитализмда оруулха хүсэлтэй байһаар» гэжэ элидхэл соогоо В. М. Молотов хэлээ һэн.

Хүсэ шадалайнь хэмжээлэшэгүйгөөр ургаһан Советскэ Союз хадаа иимэ түхэлэй эрмэлзэлгэнүүдые эрид шууд буруушаана гэжэ демократическа хэблэл онсо тэмдэглэнэ. «Бүхы дэлхэйн ажалшадай талархал ба арадуудай этигэл найдабарие хүлеэдэг Советскэ Союз коммунизмын замаар урагшаа дабшаха» гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Американска гадаадын политикын хараа шэглэлэй дахяад бурууталга

Франциин премьер-министрын тушаалһаа Мендес-Франсын «гарахада» Баруун Германида вермахтые һэргээхые хүсэгшэд ехээр шаналан гэмшэһэн байна.

Американска монополинуудтай ба боннско республикын сэрэгэй промышленна бүлэгүүдтэй нягта холбоотой французска трестнүүд болон концернүүдэй табиһан энэ хүнэй тушаалһаа гаралгые Вашингтондо ба Лондондо хүндэ хүшэр гээгдэл болоо гэжэ тоолоһон байна. «Эгээн лэ шадамар премьер» байһан юм гэжэ Мендес-Франс тухай «Нью-Йорк Джорнэл Американ» гэжэ американска газетэ тон ехээр гэмшэнэ. «Франциин дайнай хойто тээхи түүхэдэ эгээн лэ элитэ ехэ премьер байһан юм» гэжэ английска «Санди Таймс» ба «Манчестер гардиан» газетэнүүд Мендес-Франсые нэрлэнэ.

Ингэжэ нэрлэхэдээ, Мендес-Франс тусгаар габьяатай байгаа гэжэ тоолоно бшуу. Баруун Германиие зэбсэглэхэ талаар гол зорилго болгон США-гэй табидаг барууневрпейскэ программые нилээд удаан үе соо Франциин эдэбхитэйгээр дэмжэдэг байлгань тэрэнэй нэрэтэй холбоотой юм. Өөрынгөө урда тээ байһан премьер-министрнүүдэй түдэгэсэн тогтодог бүхы һаад хаалтануудые Мендес-Франс дабан гаража шадаһан ба Баруун Германиие дахин зэбсэглэхын түлөө голосованиин үедэ Национальна суглаан дээрэ 27 голосоор «олонхиие» абажа шадаһан байна.

США-да байха үедөө, мүн европейскэ арадуудта эсэргүү үгэсөө хэжэ, Баруун Германиие зэбсэглэхэ ба тэрэнние сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулха тухай парижска хэлсээнүүд гэдэгые баталха үедөө Мендес-Франс хадаа яажашье һаань парижска хэлсээнүүдые французска парламентаар эсэслэн баталуулхаб гэжэ вашингтонойхидые тангариглан найдуулһан байгаа.

Мендес-Франс тухай баруунай хархис газетэнүүдэй хуудаһануud дээрэ гарадаг шаналалнууд баруунгерманска үһөөрхэгшэдэй бүхы нүхэдэйнь парижска хэлсээнүүдэй юун болохо тухайнь ехээр һанаагаа зобожо байһыень элишэлнэ. Мендес-Франсын кабинедэй тушаалһаа буулга парижска хэлсээнүүдтэ «ехэ түбэг ушаруулха байна» гэжэ «Нью-Йорк Таймс» гэжэ американска газетэ бэшэнэ. Францидахи правительственна кризисһээ уламжалан «лондонско ба парижска хэлсээнүүдэй эсэслэн баталагдаха, баталагдахагүйе тодорхойлхо бэрхэтэй болоо» гэжэ английска «Санди Таймс» газетэ заана.

Эдэ бүгэдэ США-гэй гадаадын политическэ хараа шэглэлэй дахяад буруутаһые харуулна. Хойто-Африкадахи байдал тухай асуудалаар Мендес-Франсын буруутаһанһаа уламжалан Францида тохёолдоһон правительственна кризис хадаа үнэндөө Баруун Европодо ябуулагдадаг американска политикын кризис мүн болоно.

Американска дипломати хадаа парижска хэлсээнүүдые парламентнуудта эсэслэн баталуулхые оролдохо зуураа, ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушардаг байна. Тэрэ хадаа ехээр зэбсэглэгдэһэн хэтэ үеынгөө дайсантай зэргэлжэ һуулга гэдэндэ «туһатай» гэжэ барууневрпейскэ арадуудые үнэмшүүлжэ шадаагүй.

Хэрбээ барууневрпейскэ хэрэгүүдээр Вашингтоной ябуулдаг политикые французуудай зүбшөөгөөгүй һаа, американска туһаламжа гэдэгые үгэхэеэ болихобди гэжэ США-гэй хархис хэблэл мүнөө Франциие занана.

Зүгөөр, американска монополинуудай интересүүдые харадаг аад, удаан саг соо засагаа барижа шадаха тиимэ правительствые Францида байгуулха гээшэ бэелүүлэгдэшэгүй хүсэл мүн болоно. Мендес-Франсын уршагта атлантическа политикые үргэлжэлүүлхээр бэлэн байһан тухайгаа соносхоһон Антуан Пиней иимэ хүсэл эрмэлзэлгэһээ мүнөө арсаад байна.

Гадаадын бэсэ даанхай политика ябуулхые ба парижска хэлсээнүүдһээ хүсэдөөр арсахые французска арад бүри оролдосотойгоор эринэ. Тэдэнэр хадаа бэеэ даанхай политикын замаар Франциин ябахые эрид шуудаар баадхана.

В. Линецкий.

Хэжэнгын аймагта

ЭДИР АДУУШАН

«Коммунизм» колхозой правлени 16-тай Виктор Михайловта адуу харууһалха харюусалгатай даалгабари үгэһэн байна. Виктор үбэлэй саһа шуургандашье, зунай хура бороодошье ажалаа зоригтой шударгыгаар дүүргэнэ. Тэрэнэй харууһалжа байһан адуун тобир тарганаар ондо оролог, гарзалдаггүй юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Виктор Михайлов 1000 шахуу ажалта үдэр олоод, тэрээндээ 8 центнер орооһо, 700 гаран түхэриг мүнгэ ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые абаһан байна.

ОРОЛДОСОТОЙ БИБЛИОТЕКАРЬ

Чесанын сомоной хүдөөгэй библиотекые даагша коммунист Бадма Намжилон жэшээтэ һайн ажалаараа олоной дунда хүндэтэй болонхой. Мүнөө малай үбэлжэлгын үедэ хелын гүүртэнүүд, отарануудай малшадые һони һонин номуудаар хангахын зорилгоор нүхэр Намжилон нүүдэл библиотечкэнүүдые олоор эмхидхээ. Тиин эдэ библиотечкэнүүдээ нэгэ хэды болоод лэ гүүртэнүүдэй хоорондо һэлгүүлжэ байдаг.

Нүхэр Намжилон мүн олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, мүнөө болохоёо байгаа һунгалта тухай хөөрэлдөөнүүдые, шанга уншалгануудые үнгэргэнэ.

Оролдосотой ажалайнгаа түлөө нүхэр Намжилон аймагай культурын таһагай зүгһөө һайшаалда хүртэһэн байна.

ЭЛЕКТРЫН ГЭРЭЛ ЯЛАРБА

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз центртээ локомобиль тодхожо, ашаглалгада оруулба. Айл бүхэнэй гэртэ, культурын газарнуудта электрын һаруул гэрэл яларба.

Һаяар малажалай ба ажал ехэтэй бусад хүдэлмэринүүд механизацилагдахань.

ҺАЙШААЛТАЙ ТУҺАЛАМЖА

Хэжэнгын Культурын байшангай хүдэлмэрилэгшэд Будажап Биликтуев, Владимир Нифонтов гэгшэд Дээдэ-Худанай, Чесанын сомоной колхозуудаар ябажа, колхозой клубууд болон хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ горьтой туһаламжа үзүүлээ.

Жэшээнь, клубууд ба библиотекэнүүдтэ лозунгнуудые бэшэжэ үгэһэн, хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдтэ зүбшэлнүүдые үгэһэн байна.

Ч. Дарибазарон.

Түрүү наймаалагшад

Хүдөөдэ культурна худалдаа наймаа эмхидхэхэ талаар Санатын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ оролдолго гаргана. Тус сельпо Закаменай аймпотребсоюзай түрүү сельпонуудай нэгэн юм. Сельпогой харьяата табан магазинай наймаалагшад эд бараа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын ба ажалшадые эд бараагаар дутаахагүйн түлөө өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Сельпогой правлени мүрысөөнэй дүнгүүдые һара бүри гаргажа байдаг. Январь һарын дүнгүүд һаяхан гаргагдаа. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздохи хоёрдохи магазинай наймаалагша коммунист С. Доржиев мүрысөөндэ илажа гараба. Тэрэ хадаа эд бараа наймаалха һарынгаа түсэб 110 процент дүүргэһэн байна. Сельмагай наймаалагша Гарма Пренгалаев мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээ.

«Улаан-Далахай» колхоздо эмхидхэгдэһэн гурбадахи магазинай наймаалагша Ламажап Сундуков эндэхи ажалшадые эд бараагаар дутаанагүй. Малшад бэлон колхознигууд түрүүшын хэрэглэлэй эд бараа энэ магазинһаа дуран соогоо элбэгээр абаха аргатай.

Эдэ гурбан магазин түрүү зэргэнүүдые эзэлхэ ёһоороо эзэлээ. Магазинуудта ороходо ариг сэбэр, эд бараан элбэг аад, тагууд дээгүүр зохидоор табяатай байдаг.

Ф. Цыренжапов.

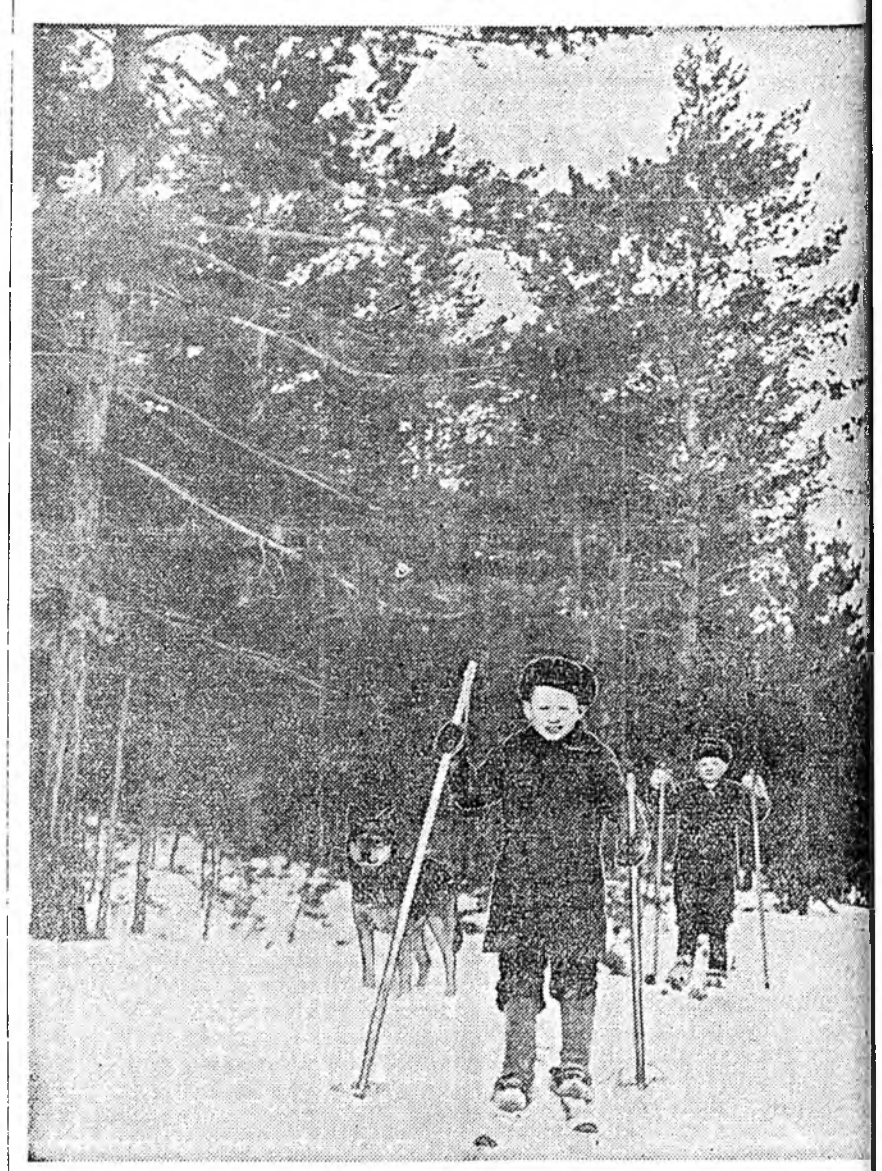
Шэнэ машинануудые абаба

Һаяхан Сэлэнгын МТС хүдөө ажахын шэнэ машинануудые абаба. Тэдэнэй дунда «Э-502» маркын экскаватор, бульдозер, хартаабха хүряадаг комбайн, «У-2» тракторнууд бии.

Мүн хүдөө ажахые механизацилха кадрнуудай Сэлэнгын училищи үбһэ һурилхэ, бухаллаха машинануудые һуралсалай хэрэгсэлдэ абаа.

Л. Ринчино.

С А Н А Ш А Д

Сараа-мүрөө
Саһан соогуур
Зурылган,
Сана-морёо
Дуран соогоо
Шуумайлган,
Арюун агаар
Алим гэжэ
Гудамхин,
Улам урагшаа
Улам саашаа
Дугтанан,
Ябахадамнай
Һонин даа,
Толгой соомнай
Һэнор даа...
Шэртэн харахаш,
Абяархан,

Шэхээ табихаш
Шагнаархан:
Тоншуул дархан
Хухюураа
Тос-тос тоншон
Һүүшэдэхэ.
Гайхан согсойн
Һуутараа
Һайхан хэрмэн
Бурд гүйхэ.
Хүл дороһоош —
Ойрохонһоо
Хүдүү ниидэн
Дэгдэшэхэ.
Солбон сагаан
Шандаган
Сошон һүрөөд,
Тэрьелшэхэ...

Ойгуурш нарһад
Ногоорхо.
Огторгой дээрэш
Сэнхинхэ.
Хөөргөө һалхин
Үлеэхэ,
Хүбшэ шангаар
Шааяха...
Ябажал ябахаш
Таашаашоод,
Тархи соошни
Зэнхышоод.

И. Денисова фото-этю
Ш. Нимбуева шүлэ

Түрүү хонишон

Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай инвалид нүхэр Тудупов ниитынгээ хонин һүрэгые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ туһалха хүсэлэнтэй байһанаа колхозойнгоо правленидэ мэдүүлһэн юм. Тиин Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнние ахалагша хонишоноор томилоод, 600 толгой эхэ хонидые даалгажа үгэһэн байгаа.

Нүхэр Тудупов даалгабарита ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, үшөө халуун нажарһаа эхилээд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хэжэ, малайнгаа байрые дулаалжа, заһабарилжа захалаа һэн. Мүн үбэлжэлгэдэ хонидоо тобир тарганаар оруулхын тула зунай харууһалгые һайжаруулһан байна.

Мүнөө тэрэ отарын хонид та шадал һайнтайгаар ондо орожо б на.

— Хониднай һайн гээд һа гаа амардаггүйбди. Харин үбэл гөө бэлшээрние зүбөөр ашагла тула тэрэнээ зүбөөр хубаанхай Хүйтэн һалхитай үдэрнүүдтэ нам наруули бэлшээрээ хэрэглэдэг ба бди. Гадна, хонидоо үдэртөө 2 д уһалдаг, мүн тэдээндэ хужар, м ральна элдэб нэмэлтэ тэжээл үг бди. Ингэжэ хонидые харууһалх тэдэ шадалаа гээдэггүй юм, — нүхэр Тудупов хөөрэнэ.

Мүнөө энэ отарын хони түл абажа эхилээ. Абаһан х гадаа кошарно-базова аргаар жүүлжэ байна.

Р. Будае

Культбаза эмхидхэгдэбэ

Ахын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой «Курьелок» гэжэ холын нютагта байдаг малшадай эрилтэнүүдые хангахын тула культбаза эмхидхэгдэбэ. Культбазын байшанда ороходо, хододоо сэбэр, дулаан байдаг, мүн тэрэнь һайнаар түхеэрэгдэнхэй юм. Колхознигууд эндэ ерэжэ, шэнэ газетэ, журналнуудые уншана. «Родина» гэжэ радиоприёмнигоо табижа, һонирхолтой дамжуулгануудые шагнадаг байна. Тэрэшэлэн культбазада багахан библиотекэ бии, тэндэһээ малшад һонирхолтой номуудые абажа уншадаг юм.

Тэндэхи агитатор нүхэр Х. Галс ва һаалишад, хонишодой дунда үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэдэг. « ветскэ һунгуулиин системэ», «Со скэ хүнүүдэй эрхэ ба уялгануу һэн темэнүүдээр нүхэр Галса һаяшаг хөөрэлдөө хэһэн байна.

Тэрээнһээ гадна, колхозой тийна организаци малшадай д дэлгэрһэн социалистическэ мүры нэй дүнгүүдые һара бүхэндэ га даг юм. Тэдэ дүнгүүдынь малша суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлс дэг болонхой.

Б. Цыденжапо

Гуринха шэлүүһэн

Һаяхан Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Афанасьевагай хонидоо адуулжа ябатарнь хонидтонь шэлүүһэн добтолоо. Тэрэнние нүхэр Афанасьева буу һүргэн айлгажа хонидоо абарһан байна. Мүнөөхи шэлүүһэн һүниидөө хонидой мүрые мүрдэн, гүүртын газаа ерээд ябатараа алагдаа.

Шэлүүһэн тайга хүбшэдэ гү, али үргэн сагаан дайдада ябадаг, динлэнхидээ шандага, гүрөөл гэхэ жэжэ амитадые барижа эдидэг яатан юм. Харин мал адууһанда хомор добтолдог, илангаяа а газаа бүришье ерэдэггүй юм. шэлүүһэн ехэ үлдэжэ, үлбэрдэх лоходоо айлай газаа ерэхэ ба болоо ха.

Д. Ширабо

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО

Мүнөөдэр кино театрнуудта

Ород драмын театрта — «Порт Артур» (20 ч.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—«Под фригийской звездой» (10, 12, 14, 18 ч. 45 м., ба 20 ч. 30 м.), хилын саанахи шэнэ фильм (16 ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—«Царевна Лягушка» (10 ч. 30 м.), «Срочное письмо» (11 ч. 30 м., 13 ч. ба 14 ч. 45 м.), « поневоле» (16 ч. 15 м., 19 ч., 20 ч. ба 22 ч. 30 м.), «Советские гимна Риме» (18 ч. 10 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«Герои Ш (10 ч. 30 м., 13 ч., 15 ч. 30 м., 18 22 ч. 30 м.), «Дорога жизни» 1 (20 ч. 20 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды в переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Зак. № 73

Н—00379 Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.